

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

11. SINIF

SINAVLARA
HAZIRLIK
KİTAPÇIĞI

DÜNYA VE AHİRET İNANCI

1. VAROLUŞUN VE HAYATIN ANLAMI

İnsan, akıllı ve düşünen bir varlıktır. Kendini ve çevresini sorgulayacak yaşa geldiği andan itibaren Pek çok şeyi merak eder, kendi kendine çeşitli sorular sorar. İnsan varoluşun sebebini, hayatın amacını, ölüm sonrasında nelerle karşılaşacağını bilemedikçe huzura kavuşamaz ve mutlu olamaz.

2. AHİRET İNANCI VE ÖNEMİ

Sözlük anlamı ‘son’ olan ahiret, insanın dünya hayatındaki amellerinin karşılığını alacağı ebedi hayata denir. Anne karnında başlayan dünya hayatı, ölümle son bulmasına rağmen ölüm bir yok oluş değil; yeni ve ebedî bir hayatın başlangıcıdır. Müslüman için fiillerinin karşılığını göreceği bir hayata inanmak ve bu dünya hayatının son olmadığını bilmek dünya hayatını anlamlı bir hale getirir.

Ahiret inancı, ölümden sonra tekrar dirilmeye ve dünyada yapılan davranışların karşılığının görüleceğine inanmaktır. Tanrı'nın varlığını kabul eden hemen hemen bütün din ve düşünce sistemlerinde vardır. Ahiretin varlığı konusunda sahip olunan bilgiler Kur'an ve sünnete dayanır.

Ahiret İnancının İnsana Kazandırdıkları

Bireysel Faydalar

Ahirete inanan insan;

- Dünyanın imtihan yeri olduğunu bilir.
- Yaratılış amacına uygun davranır.
- Şükrünü ve tevekkülünü artırır.
- Hayatını daha anlamlı hale getirir.
- Yaptıklarının karşılığını göreceğini bilir.
- Yaşadıklarına sabır ve tahammül gösterir.
- Hesap veremeyeceği işlerden uzak durur.
- Kötü davranışlardan uzaklaşır.
- İyilikte bulunmaya özen gösterir.
- Sorumlu ve adil davranır.

İnsanın korkuları, çaresizliği, yalnızlığı, günahları, pişmanlığı gibi hallerde ahiret inancı; insan için önemli bir sığınak ve ümit kaynağıdır. Dünya hayatının bir imtihan olduğu gerçeği, buna inanan kimseyi aşırılıklardan korur.

Toplumsal Faydalar

Ahiret inancına sahip insanlardan oluşan toplumlarda;

- İyi ve erdemli davranan insanlar artar.
- İyilikler yayılır, kötülükler azalır.
- İnsanlar arasında olumlu ilişkiler kurulur.
- Toplumsal huzur artar.
- Kul hakkına dikkat edilir.
- Başkalarını ilgilendiren konularda daha özenli davranılır.

AHİRET İNANCININ DELİLLERİ VE DAYANAKLARI

Bu konuda tek geçerli bilgi kaynağı vahiydir. Kur'an'da ve sahih hadislerde verilen bilgilerle yetinmek gerekir. Ahiret hayatı ile ilgili durumlar duyular ötesi ve gayb olduğu için pozitif bilimlerin konusu değildir. Kuran'ın Allah kelamı ve Hz. Muhammed'in peygamber olduğuna dair her kanıt, ahiretin varlığına delil oluşturur.

Dünya Hayatının Amacı ve Ahiret İnancı

Dünya hayatının amacı;

- * Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uymak,
- * O'nun hoşnut olacağı güzel davranışlarda bulunmak,
- * O'na ibadet etmektir.

3. AHİRET HAYATININ AŞAMALARI

Ölüm

Bir canlıda hayatî fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi, ruh ve beden birbirinden ayrılması demektir. Ölüm bütün insanlar için bir hakikattir ve ölümden kaçmak mümkün değildir. Allah (c.c) tarafından insanların canını almakla görevlendirilmiş meleğin adı **Azrail**'dir.

Ömür ve Ecel

Yüce Allah'ın her insanın yaşaması için doğumdan ölüme kadar belirlediği süreye ömür denir. Ömrün bittiği, hayatın sona erdiği âna ecel denir.

Kabir Hayatı- Berzah

Sözlükte iki şey arasındaki perde, engel anlamına gelir. Dinî terim olarak ölümden sonra başlayıp mahşerdeki dirilişe kadar devam edecek olan kabir hayatına denir. Ölen herkes berzah âlemine gidecektir. Kişinin ölümü ile berzah hayatı başlar.

Kıyamet

Dikilmek, ayağa kalkmak, durmak, canlıların Allah Teâlâ'nın huzurunda saygıyla duracakları gün" anlamlarına gelir. Kıyamet vakti sadece Allah (c.c.) tarafından bilinir. Dünya düzeninin bozulması ve dünya hayatının sona ermesi; insanların Allah Teâlâ tarafından diriltilmeleri, mahşer yerinde toplanmaları anlamlarında kullanılır. Ahiret hayatı kıyamet ile başlar. İsrail'in (a.s.), sûra üflemesi ile kıyamet ve yeniden diriliş gerçekleşir.

Ba's: Yeniden Diriliş

Öldükten sonra tekrar dirilme, kıyametin kopmasından sonra Allah'ın (c.c.) emri ve İsrail'in (a.s.) sur'a ikinci defa üflemesi ile canlıların tekrar diriltilmesine denir.

Haşr – Mahşer

Allah'ın (c.c.) insanları diriltip dünyada iken yaptıkları işlerden hesaba çekmek üzere toplamasına **haşır**, toplanma yerine de **mahşer** denir. Kuran-ı Kerim'deki bazı ayetlerde mahşerin insanlar için zorlu olacağı ifade edilmiştir.

Hesap

Kelime olarak 'saymak' ve 'sayım' anlamlarına gelen hesap; dinî terim olarak insanların hesaba çekilecekleri ahiret safhalarından birini ifade eder. İnsanların üzerinde Allah (c.c.) ve kul hakkı olmak üzere **iki tür hak** vardır.

Allah hakkı: Allah'a (c.c.) olan kulluk borcundan kaynaklanan haklardır.

Kul hakkı: İnsanlarla ilişkilerimizden doğan haklardır. Kişi, kul hakkı ile Allah Teâla'nın huzuruna gitmemek ve **salih kul** olabilmek için hak sahipleriyle **helalleşmeli** ve **tövbe** etmelidir.

Mizan

Tartı aleti, tartmada kullanılan ağırlık ve adalet anlamlarına gelir. Kişinin iman ve amellerinin kıyamet gününde değerlendirilmesini sağlayan ölçüdür. Mahşerde, herkesin yaptıkları *mahiyetini ancak Allah'ın (c.c.) bildiği* bu mizanda tartılacaktır. Mizanda iyilikleri ağır gelenler kurtuluşa erecek, kötülükleri ağır gelenler ise cezalandırılacaktır. Mizanda adaletsizlik söz konusu değildir.

Sırat

Cehennemin üzerinden cennete kadar uzanan, insanların dünyada yapmış oldukları davranışlar ve imanlarına göre üzerinden geçecekleri veya geçemeyecekleri köprüye sırat denir.

Cennet

Bitki ve ağaçlarla örtülü yer, bahçe anlamlarına gelen cennet, iman edip salih amel işleyen müminlerin yaptıklarına ödül olarak ebedî kalacakları ve içinde çeşitli nimetlerin bulunduğu yer demektir.

Kur'an-ı Kerim'de cennet için şu isimler kullanılır:

• Me'vâ • Adn, • Firdevs, • Naîm, • Huld, • Karâr, • Dârusselâm, • Dârlumukame

Cehennem

Derin kuyu anlamına gelen cehennem, günahları sevaplarından fazla olan Müslümanların günahlarının karşılığı kadar kalacağı; Allah'a (c.c.) iman etmeyerek son nefesini verenlerin ise sonsuz bir ceza ile cezalandırılacağı yerdir.

Kur'an-ı Kerim'de cehennem için şu isimler kullanılır:

• Hâviye, • Cahîm, • Nâr, • Sakar, • Saîr, • Lezâ • Hutame

4. AHİRETE UĞURLAMA

A. Cenaze ile İlgili Dinî Uygulamalar

İslam dinine göre insan vefat ettikten sonra gömülene kadar '**cenaze**' olarak adlandırılır.

Müslümanların birbirine karşı görevleri öldükten sonra da devam eder. Vefat eden bir

Müslümanın arkasından yapılması gereken bazı görevler vardır:

- Cenazeyi yıkamak ve kefenlemek
- Cenaze namazını kılmak
- Cenazeyi defnetmek
- Varsa borçlarını ödemek
- Ölen adına hayırdan bulunmak

Ölenin Vasiyeti ve Borçları

- Bir kişinin vefatından sonra geçerli olmak üzere yapılmasını istediği şeylere vasiyet denir.
- Allah (c.c.) tarafından yasaklanmayan ve başkasının hakkına girmeyen vasiyetler, mirasçılar tarafından yerine getirilmelidir.
- Cenaze sahipleri; ölen kişinin borcu varsa malının üçte biri ile borçlarını öder, borçlar karşılanarak cenaze üzerindeki kul hakları kaldırılır.

Techîz

Hazırlamak, donatmak anlamlarına gelir. Ölünün dinî usullere uygun olarak kabre konması için gerekli hazırlıkların yapılmasına denir. İlk olarak vefat haberinin ve cenaze ile ilgili bilgilerin duyurulması için salâ okunur.

Techiz işlemlerinden bazıları şunlardır:

Gasil: Ölünün, Yıkınması

Tekfin: Kefenlenmesi

Teşyi: Tabuta konulup musalla taşına konması ve kabristana taşınması

Defin: Kabre konması

Kefen: Sözlükte 'örtmek' anlamına gelmektedir. Ölen kimsenin yıkanıp beyaz ve temiz bir beze sarılarak gömülmesine kefenlenme (tekfin) denilir. Tekfin, insan saygınlığının korunması için önemlidir.

Cenaze Namazı

Vefat edenin arkasından dua mahiyetinde kılınan, rükûu ve secdesi olmayan **farz-ı kifaye** bir namazdır. Cemaat, cenaze namazını kılmadan önce, yüzleri kibleye dönük şekilde cenazeyi

karşlarına alarak saf tutar. Hep birlikte niyet edilir, imam yüksek sesle tekbir getirir ve cenaze namazı kılınır.

Dinen sorumlu sayılan kimselerden bazılarının yapmalarıyla diğerlerinden sorumluluğun kalktığı fiiller ve emirlere farz-ı kifaye denir.

Helallik Alma

Cenaze namazı kılındıktan sonra imam; cemaate vefat eden kimseyi nasıl bildiklerini, iyi bir Müslüman olduğuna şahitlik edip etmeyeceklerini sorarak haklarını helal etmelerini ister. Bu işleme “*helallik alma*” denir.

Cenaze Uğurlamanın Adabı

Cenaze töreninde;

Sessizce tabutun arkasından yürünür.
Yüksek sesle bağırılmaz, feryat edilmez.
Cenaze alkışlanmaz.
Ölmüş kişi için Allah’a (c.c.) dua edilir.
Ailenin acısı paylaşılır.

B. Kültürümüzde Cenaze Uğurlama ile İlgili Gelenekler

Cenaze namazına katılmak hem vefat eden kişiye hem de ölen kişinin yakınlarına karşı bir vazifedir.

Müslümanın Sorumlulukları:

• Taziye de bulunmak, • Başsağlığı ve sabır dilemek, • Acı günlerinde yanlarında olmak, • İhtiyaçları varsa gidermek • Cenaze evine yemek götürmek

Taziye: Birine sabır telkin etmek anlamına gelir. Yakını vefat eden kimseleri sabır ve metanet göstermeye teşvik etmek, baş sağlığı dilemek, onları teselli edip acılarını paylaşmayı ifade eder.

Kur’an Okumak

Cenazenin defni sırasında ve sonrasında Kur’an okumak vefat eden kimseye rahmet olduğu gibi cenaze sahiplerine destek, dinleyenlere de bir nasihat ve rahmettir.

Dua Etmek ve Hayır Yapmak

Ölenlerin ardından dua etmek dinî görevlerimiz arasındadır. Cenaze namazı da bir dua mahiyetindedir. Dua etmek için mutlaka mezarın yanına gitmek gerekmez. Allah (c.c.), kullarının dualarını ve yakarışlarını her yerden işitir. Bir Müslüman vefat ettikten sonra onun adına hayır yapmak, dinimizde tavsiye edilen davranışlardandır.

Ölünün ardından mevlid okutulması da gelenekselleşmiş bir uygulamadır. **Mevlid**, Süleyman Çelebi tarafından kaleme alınan, Peygamber Efendimizin doğumunu, hayatından bazı kesitleri anlatan manzum eserdir. Bu eserin okunmasıyla icra edilen dinî törenlere de **mevlid** adı verilir.

Kişinin ölümünden sonra da kendisinin rahmetle anılmasına sebep olacak tüm güzel amellere sadaka-i cariyeye denir.

Alevi-Bektaşilikte Cenaze Uğurlama Gelenekleri

Alevi-Bektaşî geleneğinde; kişi için ‘öldü’ yerine ‘**Hakk’a yürüdü**’ denir. Cenaze merasimi de ‘**Hakk’a Yürüme/Uğurlama Erkânı**’ olarak tanımlanır. Bu ifadeler canın dünya değiştirmesi, kavuşma, yeniden bir araya gelme anlamlarını içerir.

- ✓ Kişi, Hakk’a yürüdüğünde ‘Dede/Baba’ veya görevi üstlenen başka biri “Bismişah! Hakk Muhammed ya Ali!” der.
- ✓ Alevi-Bektaşilikte ölünün göğüs hizasında durularak dualar/gülbanklar okunur.
- ✓ Cenaze usulüne uygun olarak yıkanır ve kefenlenir.
- ✓ Helallik, hem evinin önünde hem de cenaze namazı kılınırken alınır.
- ✓ Cenaze namazını kıldırarak Dede öne geçer. Halk onun arkasında üçlü, beşli ve yedili sıralar hâlinde saf bağlar.
- ✓ Cenaze namazı kılındıktan sonra defin işlemi yapılır.

Mezarlıkta iş bitince cenaze evine gidilir. Ölenin yakınları ziyaret edilip acılarını hafifletici sözler söylenir. Ölü evinin işlerine yardımcı olunur. Ölümün üçüncü, yedinci ve özellikle kırkıncı günü “hayır yemeği” verilir. Dualar okutulur, sevabı Hakk’a yürüyen kişinin ruhuna hediye edilir.

Mehmet ERDEM

<https://www.mehmeterdem.biz/>

1.

Aşağıdakilerden hangisi varlığının amacını kavramış bir kişiden beklenmez?

- A) Görgülü olmak
- B) Emanete riayet etmek
- C) Dünyaya aşırı bağlanmak
- D) Başkalarına yardımda bulunmak
- E) İyilikte yardımlaşmak, kötülüğe karşı koymak

2.

Ölüm korkusu, ölümün acı veren bir hadise olduğu düşüncesi ile olduğu kadar insanın bu dünyadaki kazanımlarının yitirilmesiyle de ilişkilendirilebilir. Bu gibi korku ve endişeler karşısında insanı rahatlatan, yok olmayacağı düşüncesidir. Bunun dinî terminolojideki karşılığı ise ahiret inancıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Ahirete inanan için ölüm bir yok oluş değildir.
- B) Dünyevi birikimler, insanı ölüm korkusuna sürükler.
- C) Ölümle ilgili endişeler, insanı korkuya sevk eder.
- D) Ahiret hayatı, dünya hayatının bir tamamlayıcısıdır.
- E) Ahirete iman, belirsizlik karşısında insanı teskin eder.

3.

"Şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde, insanlara yarar sağlayacak şeylerle denizde seyreden gemilerde, Allah'ın gökyüzünden indirip kendisiyle ölmüş toprağı dirilttiği yağmurda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve gökle yer arasındaki emre amade bulutları evirip çevirmesinde elbette düşünen bir topluluk için deliller vardır." (Bakara suresi, 164. ayet)

Bu ayette kâinattaki olaylara dikkat çekilmesinin amacı aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Yaratılış hakkında düşünülmesini sağlama
- B) Çevre kirliliği hakkında farkındalık oluşturma
- C) Doğadaki düzenin bir yaratıcıya işaret ettiğini gösterme
- D) Doğanın insana lütfedilmiş bir nimet olduğu bilinci oluşturma
- E) Var olan düzenden hareketle insanda bir amaca yönelme duygusu oluşturma

4.

Bir tek şeye inanıyorum: İnsan ruhu ölümsüzdür ve yok edilemezdir. Öte yakada hiçbir şey olmayabilir, bunun hiçbir önemi yok. Ölüm dediğimiz şey ölüm değil. Bir yeniden doğuş. Bir tırtıl koza olur. Sanırım ölümden sonra hayat var, insanın cesaretini kıran da bu. Kendimizi fişten çekilmiş bir telefon kablosu olarak görmek çok daha kolay olurdu. O zaman istediğiniz gibi yaşayabilirdiniz. Tanrı'nın hiçbir önemi olmazdı. (Andrei Tarkovski)

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Ölüm yalnızca bir geçiş kapısıdır.
- B) İnsan amaçsız yaratılmış olamaz.
- C) Ahiretin varlığı insana sorumluluk bilinci açılır.
- D) İnsan ruhu onun yok olmasını engelleyen bir niteliğe sahiptir.
- E) Tanrının varlığıyla insan davranışları arasında bir ilişki kurulamaz.

5.

İslam'a göre ölüm gerçeği ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Ahiret hayatını insanın gündemine sokar.
- B) Bencilce duyguların azalmasına yardımcı olur.
- C) Davranışların gözden geçirilmesine vesile olur.
- D) İnsanın kötülüklerden uzak durmasına yardımcı olur.
- E) Yokluk duygusu oluşturarak kişinin psikolojisini olumsuz etkiler.

6.

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse komşusuna ikramda bulunsun. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ya hayır söylesin veya sussun."

Bu hadiste

- I. Müminin zengin olması gerektiği
- II. Mümin olanın bazı davranışları yapmaması gerektiği
- III. Allah'a ve ahirete inanan insana yakışan davranışlar olduğu

hususlarından hangileri vurgulanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7.

- "Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım." (Zariyat suresi, 56. ayet)
- "O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümlü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok başlıyandır." (Mülk suresi, 2. ayet)

Bu ayetlerde vurgulanan ortak konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın belli bir amaçla yaratıldığı
- B) Dünyanın bir imtihan yeri olarak var edildiği
- C) İnsanların salih amelde yarışması gerektiği
- D) Allah'ın, kullarına karşı çok merhametli olduğu
- E) Cinlerin Allah'a kul olma sorumluluğunun olduğu

8.

İslam, dünya ile ahiret arasında dengeyi gözetan bir dindir. Hz. Muhammet bu prensibe uyulması konusunda çevresindekileri sürekli uyarmıştır. Örneğin, bir defasında, sahabeden biri gecenin tümünü namazla geçireceğini, bir başkası yılın tamamında oruç tutacağını, bir diğeri ise hiç evlenmeyeceğini söylemişti. Hz. Muhammet onların bu söylediklerine şu şekilde karşılık verdi: "İçinizde Allah'tan en çok korkanınız ve sakınanınız benim. Bununla birlikte ben bazen oruç tutar, bazen tutmam; gecenin bir kısmında namaz kılar, bir kısmında uyurum; bildiğiniz gibi evliyim de..."

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) İslam dini, insani ihtiyaçları terk etmeyi uygun görmez.
- B) Hz. Muhammet, Müslümanlar için her bakımdan örnektir.
- C) İslamiyet ruhbanlığı benimsemez.
- D) Ahirette mutlu olmanın yolu, dünyada mutlu olmaktan geçer.
- E) Hz. Muhammet, sahabeyi dinde aşırılığa karşı uyarmıştır.

9.

"Sizi boş yere yarattığımızı ve hakikaten huzurumuza getirilmeyeceğinizi mi sandınız?" (Mü'minun suresi, 115)

Bu ayette vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın nasıl yaratıldığı
- B) İnsanı yaratanın Allah olduğu
- C) Zan ile hareket edilmemesi gerektiği
- D) İnsanın yaptıklarından sorumlu tutulacağı
- E) İnsanın anlamlı bir hayat sürmesi gerektiği

10.

"...İnsanlardan, 'Ey Rabbimiz! Bize (vereceğinizi) bu dünyada ver.' diyenler vardır. Bunların ahirette bir nasibi yoktur. Onlardan, 'Rabbimiz! Bize dünyada da, ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru.' diyenler de vardır. İşte onlara kazandıklarından bir nasip vardır. Allah, hesabı pek çabuk görendir." (Bakara, 2:200-202)

Bu ayetlerde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Ahiret inancı, insanı ölçülü olmaya yönlendirir.
- B) Allah, dünyayı isteyene dünyayı; ahireti isteyene ahireti verir.
- C) Ahiret nimetlerini dünyadakilere tercih edenler zararlı çıkar.
- D) Hakkından fazlasını istemek elindekini kaybetmeye sebep olur.
- E) İslam dini, dünya ve ahiret saadetini bir arada sunar.

11.

"...Dünya ile benim misalim, bir ağacın altında gölgelenip sonra terk edip giden yolcunun misali gibidir."

Aşağıdakilerden hangisi bu hadiste verilen mesajlardan biridir?

- A) Dünya değersizdir.
- B) Dünya imtihan yeridir.
- C) İnsanın asıl yurdu ahirettir.
- D) Dünya kötülüklerle doludur.
- E) Dünyayı kazanmak için çalışmak gerekir.

12.

- "...Allah, onlara zulmetmedi. Fakat onlar kendi kendilerine zulmediyorlar." (Al-i İmran suresi, 117. ayet)
- "Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir..." (Şura suresi, 30. ayet)

Bu ayetlerde vurgulanan ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah'ın, kullarının iyiliğini istediği
- B) İnsanın kendisine de zulmedebildiği
- C) İnsanın, eylemlerinden sorumlu olduğu
- D) İnsanın, davranışlarının karşılığını gördüğü
- E) İnsanın dünyada sınavdan geçmekte olduğu

13.

İslam dinine göre ahiret inancıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) İnananları sorumluluktan kurtarır.
- B) Ölümün kaçınılmazlığını hatırlatır.
- C) İnsanı bilinçli davranmaya yönlendirir.
- D) Yapılanların karşılıksız kalmayacağını bildirir.
- E) Dünyanın geçici olduğu bilincini güçlendirir.

14.

"Bu dünyada kör olan kimse ahirette de ködür. Üstelik iyice yolunu şaşırmıştır." (İsrâ suresi, 72. ayet)

Ayetteki "körlük" ile kastedilen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kararsızlık
- B) Görgüsüzlük
- C) Görevlerini bilmemek
- D) Hakikate duyarsız olmak
- E) Görme duyusunu yitirmek

15.

Müslüman toplumlarında ahirete inanmanın göstergelerinden biri de kamu hizmeti gören yapılar kurmaktır. Karşılığını öbür dünyada alma esasına dayalı bu faaliyetler sonucu cami, yol, okul, hamam, aşevi, köprü gibi sosyal içerikli hizmetler veren tesisler meydana getirilmiştir.

İslam kültüründe bu hizmetler için kullanılan genel kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vakıf
- B) Dernek
- C) Ocaklık
- D) Mera
- E) Külliye

16.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi ölümden sonra dirilmenin olacağına örnek verilemez?

- A) "Allah, diriye ölüden, ölüyü de diriden çıkarır. Ölümden sonra yeryüzünü diriltir. Siz de mezarlarınızdan işte böyle çıkarılacaksınız." (Rum, 19)
- B) "Allah o su ile size; ekin, zeytin, hurma ağaçları, üzüm ve her türlü meyvelerden bitirir. Elbette bunda düşünen bir kavim için bir ibret vardır." (Nahl suresi, 11)
- C) "...Yeryüzünü de ölü, kupkuru görürsün. Biz, onun üzerine yağmur indirdiğimiz zaman kıpırdar, kabarıp ve her türden iç açıcı çift çift bitkiler bitirir." (Hac suresi, 5)
- D) "Şüphesiz Allah, taneyi ve çekirdeği yarıp filizlendirendir. Ölüden diriye çıkarır. Diriden de ölüyü çıkarandır. İşte budur Allah! Peki (O'ndan) nasıl çevriliyorsunuz?" (En'am suresi, 95. ayet)
- E) "Allah, rüzgârları gönderendir. Onlar da bulutları hareket ettirir. Biz de bulutları ölü bir toprağa sürer ve onunla ölümden sonra yeryüzünü diriltiriz. İşte ölümden sonra diriliş de böyledir." (Fatır suresi, 9. ayet)

17.

"Yedi göğü birbiriyle tam bir uygunluk içinde yaratan O'dur. Rahman'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun? Sonra gözünü tekrar tekrar çevir de bak; (kusur arayan) göz aradığını bulamadan bitkin olarak sana dönecektir." (Mülk suresi, 3 ve 4. ayetler)

Bu ayetlerde evrendeki mükemmel düzen ve ahengin vurgulanmasının asıl amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Estetik düşünceyi geliştirmek
- B) Mutlak yaratıcıya dikkat çekmek
- C) Astronomi bilimine zemin oluşturmak
- D) Evrenin bir başlangıcı olduğunu göstermek
- E) Uzayın sonsuzluğunun verdiği kaygıyı gidermek

1.

"Diriliş ile birlikte ahirette insanların toplanacakları yere"
verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mizan
- B) Ba's
- C) Cennet
- D) Sırat
- E) Mahşer

2.

"Biz, senden önce de hiçbir insana ölümsüzlük vermedik. Şimdi sen ölürsen onlar ebedî mi kalacaklar?" (Enbiya suresi, 34. ayet)

Bu ayetten hangi sonuç çıkarılamaz?

- A) Ölümü yaratan Allah'tır.
- B) Bütün insanlar ölümlüdür.
- C) Dünya hayatının bir sonu vardır.
- D) İnsanın ebedi olmadığına tarih şahittir.
- E) Her peygamber, kavminden önce vefat etmiştir.

3.

"Kıyamet günü için adalet terazileri kuracağız. Ve hiç kimseye zerre kadar zulmedilmeyecek. (Yapılan iş) bir hardal tanesi ağırlığına da olsa, onu getirip ortaya koyacağız. Hesap görücü olarak biz yeteriz." (Enbiya suresi, 47. ayet)

Bu ayetten aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Kimseye haksızlık yapılmayacaktır.
- B) Herkese eşit davranılacaktır.
- C) Küçük hatalar görmezden gelinecektir.
- D) Hiç kimse yargılamadan istisna tutulmayacaktır.
- E) İnsan bütün davranışlarından hesaba çekilecektir.

4.

"Ey insanlar! Dünya geçici ev, ahiret ise kalıcı yurttur. Geçici evinizden kalıcı yurdunuza azık alın. Bedeniniz dünyadan çıkmadan önce, kalbinizi dünyadan çıkarın. Dünyada imtihan ediliyorsunuz. Oysa dünyadan başka bir yer için yaratıldınız. Bir kimse öldüğünde insanlar; 'Ne miras bıraktı?' derler. Melekler ise 'Ahirete ne gönderdi?' diye sorarlar." (Hz. Ali, Nehcül- Belâğa)

Aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisinin verdiği mesaj Hz. Ali'nin bu sözleri ile anlatmak istediğinden farklıdır?

- A) "Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Sorumluluk sahibi olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hâlâ akıl erdirmiyor musunuz?" (En'âm suresi, 32. ayet)
- B) "Her nefis ölümü tadacaktır. Ancak kıyamet günü yaptıklarınızın karşılığı size tastamam verilecektir..." (Âl-i İmrân suresi, 185. ayet)
- C) "İnsanların en akıllısı, ölümü unutmayan ve ona hazırlıklı olan kimsedir." (Hadis-i şerif)
- D) "De ki: Sizin kendisinden kaçıp durduğunuz ölüm var ya, o mutlaka size ulaşacaktır. Sonra gaybı da görünen âlemi de bilen Allah'a döndürüleceksiniz de o, size yapmakta olduklarınızı haber verecektir." (Cuma suresi, 8)
- E) "Ey iman edenler! Allah'tan korkun, O'na yaklaşmaya vesile arayın ve O'nun yolunda cihat edin ki kurtuluşa eresiniz." (Mâide suresi, 35. ayet)

5.

"Ölüyü (mezara kadar) üç şey takip eder: Ailesi, malı ve ameli. Ailesi ve malı geri döner ameli kendisiyle kalır."

Bu hadisin mesajı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ameller niyetlere göredir.
- B) Kişi ölünce ailesiyle bağı kalmaz.
- C) İnsan yaptıklarıyla ahirete göç eder.
- D) Kişinin kazandığı yalnızca dünya içindir.
- E) Kişi, edindiği mülkten hesaba çekilmeyecektir

6.

İnsan, yaşamı boyunca karşılaştığı çeşitli sorulara anlamlı cevaplar üretmeye çalışır. Nereden gelmiştir ve nereye gidecektir? Bu dünya yalnızca kendisinden mi ibarettir? Ölüm geri dönüşü olmayan bir yok oluş mudur? Bu türden sorulara anlamlı cevaplar dinden gelir. Din; dünyayı geçici bir durak ve bir imtihan vesilesi olarak niteler, hayatın bu dünyadan ibaret olmadığını ve gerçek yaşam yerinin ahiret yurdu olduğunun altını çizer. Bu durum, insana kendi gerçekliğini aşan daha büyük bir varoluş zemini sunar. Böylelikle de geleceğe yönelik belirsizlikten kurtulmuş olur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Ahireti kazanmanın yolunun bu dünyadan geçtiği
- B) İnançsızlığın, insanı derin bir bunalıma sürükleyeceği
- C) Ölümün, inananlar için sevinilecek bir şey olduğu
- D) Dinin, insana hayatı anlamlandırma imkânı sunduğu
- E) İnsanın, her şeyi aklıyla çözüme kavuşturamayacağı

7.

Aşağıdakilerden hangisi taziye de söylenecek temenni cümlelerinden biri değildir?

- A) Geçmiş olsun.
- B) Başınız sağ olsun.
- C) Allah rahmet eylesin.
- D) Allah'tan geldik ve O'na döneceğiz.
- E) Allah geride kalanlara uzun ömür versin.

8.

"Sûr'a üflenir ve Allah'ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki herkes ölür. Sonra ona bir daha üflenir, bir de bakarsın onlar kalkmış bekliyorlar." (Zümer suresi, 68. ayet)

Bu ayette altı çizili durumda gerçekleşecek olaya verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haşır
- B) Diriliş
- C) Mizan
- D) Ahiret
- E) Mahşer

9.

Cenaze namazı, ölen için dua yerine geçen bir ibadettir. Kılınışı diğer namazlardan farklıdır.

Cenaze namazında aşağıdaki rükûnlardan hangisi yoktur?

- A) Abdest
- B) Kıyam
- C) Kıraat
- D) Secde
- E) Tekbir

10.

(I) Kur'an-ı Kerim'deki ahiret inancının temellendiren bazı ayetler insanların duygularına da hitap eder. (II) Yasaklanan her fiil, bir yönüyle insanın içindeki iyi olanı yapma duygusunun yitirilmemesini sağlamaktadır. (III) İnsandaki iyilik melekesi vicdanıdır. (IV) İslam dininin emir ve yasakları insanın vicdanî gelişimiyle doğru orantılıdır. (V) Bu yüzden peygamberler gönderildikleri toplumlarda öncelikle ahlaki problemlere yönelmiş ve bireyin hem kendisiyle hem de toplumla ilişkisini sağlıklı bir temele oturtmaya çalışmışlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birinci cümlede ahiret inancının insanın manevi yönüyle ilişkisine değinilmiştir.
- B) İkinci cümlede İslam'ın emir ve yasaklarının bazı amaçlarından söz edilmiştir.
- C) Üçüncü cümlede insanın içindeki iyilik hissinin kaynağı belirtilmiştir.
- D) Dördüncü cümlede insanın vicdanının fitratından kaynaklandığı belirtilmiştir.
- E) Beşinci cümlede ilahi mesajların bireysel ve sosyal hayata amacı anlatılmıştır.

11.

"Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona verdiği vesveseyi de biz biliriz. Çünkü biz, ona şah damarından daha yakınız. Üstelik biri insanın sağ tarafında, biri sol tarafında oturmuş iki alıcı melek de (onun yaptıklarını) alıp kaydetmektedir. İnsan hiçbir söz söylemez ki onun yanında (yaptıklarını) gözetleyen (ve kaydeden) hazır bir melek bulunmasın." (Kaf suresi, 16-18. ayetler)

Bu ayetlerde söz konusu edilen melekler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsrail ve Mikail
- B) Münker ve Nekir
- C) Cebrail ve Azrail
- D) Mikail ve Cebrail
- E) Kiramen Kâtibin

12.

"Her insanın amelini boynuna yükledik. Kıyamet günü kendisine, açılmış olarak karşılaştacağı bir kitap çıkaracağız. 'Oku kitabını! Bugün hesap sorucu olarak sana nefsin yeter' denilecektir." (İsra suresi, 13 ve 14)

Bu ayetlerden aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Allah her şeyden haberdardır.
- B) Ahiret yaşamı sonsuz olacaktır.
- C) İyi-kötü her eylem yazılmaktadır.
- D) İnsan, ahirette yaptıklarıyla baş başa kalacaktır.
- E) İnsanın ahirette sorumlu tutulacağı şey yaptıkları olacaktır.

13.

"Dünya, ahiretin tarlasıdır" ilkesini **özümseyen bir insandan aşağıdaki davranışlardan hangisi beklenmez?**

- A) Haram yemekten sakınmak
- B) Haksızlıklardan uzak durmak
- C) Sorumluluk bilinciyle hareket etmek
- D) Dünya hayatının gereklerinden uzak durmak
- E) Hayatını güzelleştirecek davranışlar sergilemek

14.

Sahabilerden Osman b. Mazûn: "Sürekli ibadet edeceğim. Sabahlara kadar namaz kılacağım, akşama kadar oruç tutacağım.", diye söz edince Hz. Peygamber onu yanına çağırarak "Sen, benim sünnetimi beğenmiyor musun?" diye sorar. Osman b. Mazûn: "Hayır ey Allah'ın Resulü, yemin olsun hayır! Aksine aradığım şey senin sünnetindir!" dedi. Hz. Peygamber bunun üzerine şöyle buyurdu: "Bil ki, ben hem uyurum, hem namaz kılarım; oruç da tutar, iftar da ederim, kadınlarla evlenirim de... Ey Osman, Allah'tan kork. Çünkü ailenin senin üzerinde hakkı var, misafirin senin üzerinde hakkı var, nefsinin senin üzerinde hakkı var. Öyle ise bazen oruç tut, bazen ye, namaz da kıl, uykunu da al." buyurdu.

H. Peygamber'in sahabiye verdiği nasihatle vurgulamak istediği konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sahabe olabilmeyin gereklilikleri
- B) Dünya ve ahiret dengesi
- C) İbadet etmenin önemi
- D) Kul hakkının önemi
- E) Sünnete bağlılık

15.

"Bilin ki dünya hayatı bir oyun, eğlence, bir süs, aranızda övünme ve daha çok mal ve evlat edinme isteğinden ibarettir..." (Hadid suresi, 20. ayet)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Dünya hayatının güzelliği
- B) Mal ve evlat edinmenin gerekliliği
- C) Dünya hayatına aldanmamak gerektiği
- D) Mal ve evladın insanı dünyaya bağladığı
- E) Dünya nimetlerinin hiçbir faydasının olmadığı

16.

"Her nefis ölümü tadacaktır. Sizi bir imtihan olarak hayır ile de şer ile de deniyoruz. Ancak bize döndürüleceksiniz." (Enbiya suresi, 35. ayet)

Bu ayetten aşağıdaki sonuçların hangisine varılamaz?

- A) Ölümün kaçınılmaz olduğuna
- B) İnsanın ecelinin değişebileceğine
- C) İnsan hayatının bir imtihan olduğuna
- D) Bütün canlıların hayatının sona ereceğine
- E) Ölümünden sonra dirilişin olacağına

17.

"İnsanlar sana kıyametin zamanını soruyorlar. De ki: Onun bilgisi Allah katındadır. Ne bilirsin, belki de zamanı yakındır." (Ahzab suresi, 63. ayet)

Bu ayette kıyametle ilgili;

- I. mutlaka gerçekleşeceği,
 - II. hakkında soru sorulmaması gerektiği,
 - III. ne zaman olacağı bilgisine insanın ulaşamayacağı
- mesajlarından hangileri verilmektedir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

KUR'AN'A GÖRE HZ. MUHAMMED

HZ. MUHAMMED'İN (S.A.V.) ŞAHSİYETİ VE PEYGAMBERLİK YÖNÜ

Hz. Peygamber'i doğru tanımak, İslam'ı doğru anlamak ve doğru yaşamak için çok önemlidir.

1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsani Yönü

Bütün peygamberler gibi Hz. Muhammed (s.a.v.) de bir insandır. Her insan gibi doğmuş, hayatını devam ettirmek için beslenmiş, çalışmış, evlenmiş, yeri geldiğinde üzülmüş, ağlamış yeri geldiğinde sevinmiş, mutlu olmuş, hastalanmış, yaşlanmış ve Yüce Allah'ın tayin ettiği zaman gelince de vefat etmiştir.

Müşrikler, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) kendileri gibi insani özellikler taşımasını küçümsemişler ve bu durumu inanmamak için bahane göstermişlerdir. Allah (c.c.) onların bu itirazlarına şu ayet ile cevap vermiştir: «**De ki "Eğer yeryüzünde (insanlar yerine) yerleşip dolaşan melekler olsaydı elbette onlara gökten bir melek peygamber indirirdik."**» (İsra suresi, 95. ayet)

Hz. Peygamber tüm insanlık için rahmet kaynağı, hidayet rehberi ve örnek ahlâk sahibi olarak gönderilmiştir. O, bir insan olarak herkesin pek çok konuda kendisini örnek alabileceği özelliklere sahip bir beşerdir. İnsanların, insanî özelliklere sahip bir peygamberi örnek almaları daha kolaydır.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Ahlaki Yönü

Yüce Allah, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) üstün ahlaki özelliklere sahip olduğunu vurgulamış ve onu insanlara en güzel örnek olarak göstermiştir. Güzel ahlak, Hz. Peygamber'in şahsında somutlaşmıştır. O, Allah'ın (c.c.) istediği insan modelini bizzat yaşayarak göstermiştir. Hz. Muhammed (s.a.v.) için Kuran-ı Kerim'de 'güzel örnek' anlamına gelen **Üsve-i Hasene** tabiri kullanılır.

Hz. Muhammed (s.a.v.) Dürüst ve Güvenilir İdi

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) güvenilirliğini inanan/inanmayan herkes kabul etmiştir. O, hayatı boyunca asla yalan söylememiş ve verdiği sözü yerine getirmiştir. Bu özelliği nedeniyle ona **Muhammedü'l-Emin** (Güvenilir Muhammed) denilmiştir. Bu nedenle çoğu kişi, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) eşyalarını emanet ederdi. O'nun güvenilir ve dürüst oluşu İslam'ı kabul edenlerin sayısının kısa zamanda artmasında etkili olmuştur.

Hz. Muhammed (s.a.v.) Affedici ve Merhametli İdi

Yüce Allah, Hz. Peygamber'in bir rahmet peygamberi olduğunu bildirmiştir. Peygamberimiz, canlılara hayat veren yağmur gibi, örnek hayatıyla manevi olarak kalplerin dirilmesine vesile oluyor ve insanları Rablerine yaklaştırıyordu. O, bütün insanlara karşı merhametli davranmış, ezileni/mazlumu/mağduru korumuş, ihtiyaç sahiplerine yardım etmiş, kalp kırmamış, hep gönül almış, kendisine yapılan zulümlere bile kin beslemeyip intikam peşinde koşmamış ve affetmeyi tercih etmiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v.) Âdil idi ve Hakkı Gözetirdi

Her türlü adaletsizliğin ve kötülüğün yaygın olduğu bir zamanda dünyaya gelen Hz. Muhammed (s.a.v.), adaleti tesis etmek için elinden gayreti göstermiş, inanan inanmayan herkese adaletle davranmıştır. O, kendi kızı bile olsa hakkı yerine getireceğini belirtmiş, kimseye ayrıcalık tanımamıştır. **Adalet**, işi ehline teslim etmek demektir. Hz. Muhammed (s.a.v.) işin ehline teslim edilmesi konusunda titiz davranmıştır. Adaletle uygun davranmamak ve hakkı gözetmemek ise **zulümdür**.

Hz. Muhammed (s.a.v.) Hoş Görülü İdi

Bağışlamak, ayıplamamak, kolaylık göstermek gibi anlamlara gelen müsamaha; insanların küçük hatalarını düzeltmelerine fırsat vermek ve onları anlayışla karşılayabilmektir. Hz. Peygamber, insanların hatalarına karşı anlayışla yaklaşmış, olgunlukla karşılamış ve hataların düzeltilmesi için yol göstermiştir. Kimseyi ayıplamamış, küçümsememiş ve her soruya samimiyetle cevap vermiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v.) Sabırlı, Kararlı ve Cesurdu

Hz. Muhammed (s.a.v.) 6 çocuğunun vefat acısını yaşamıştır. Müşriklerin alaylarına, işkencelerine, boykotlarına ve hatta cinayet teşebbüslerine sabretmiş, müşrikler tarafından uygulanan ambargo sırasında eşini ve onu koruyan amcasını kaybetmiştir. İslam'ı tebliğ için pek çok fedakârlık yapmış, Taif'te taşlanmış, kanlar içinde kalmıştır. Yapılan zulümlere ve cazip tekliflere aldırış etmeden Allah'ın (c.c.) emirlerini yerine getirmiş, müşriklerle savaşmak zorunda kalmış, arkadaşlarını şehit vermiş, kendisi de yaralanmıştır.

H. Muhammed (s.a.v.) Mtevazı İdi

H. Muhammed (s.a.v.), insanlara karşı her zaman alçak gönüllü olmuştur. Peygamber sıfatına sahip olmasına rağmen kendisini asla diğer insanlardan üstün görmemiş, hatta onlardan daha mtevazı bir hayat yaşamıştır. Kendisine özel bir ilgi gösterilmesine müsaade etmemiş, herkesle aynı koşulları paylaşmıştır. İnsanları küçümsememiş ve kimseye karşı kibirli davranmamıştır.

Tevazu; alçakgönüllü olmak, kibirlenmemek, gösterişsiz olmak, yumuşak huyluluk gibi anlamlara gelir. Zıttı ise; büyöklenme anlamına gelen **kibirdir**.

2. H. Muhammed'in (s.a.v.) Peygamberlik Yönu

Nübüvvetin eş anlamlıları:

- Peygamberlik
- Nebilik
- Elçilik
- Risalet

Yüce Allah, insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak için peygamberler göndererek yol göstermiştir. H. Muhammed (s.a.v.), Allah (c.c.) tarafından seçilmiş son elçidir.

Nübüvvet: Yüce Allah'ın gönderdiği vahiyleri, emir ve yasakları alıp insanlara duyurma; söz, tutum ve davranışlarıyla açıklama makamı olan peygamberlik vazifesi.

Peygamberlik görevi H. Muhammed'e (s.a.v.) Allah'ın (c.c.) emrini tebliğ etme, açıklama, yaşama, örnek olma gibi bazı sorumluluklar yüklemiştir. O, son anına kadar bu sorumlulukların bilinciyle yaşamıştır. **Hatemü'l Enbiya**, Peygamberlerin sonuncusu, kendisinden sonra kesinlikle peygamber gelmeyecek olan anlamında H. Muhammed'in (s.a.v.) bir sıfatıdır.

H. Muhammed'in (s.a.v.) Peygamberlik le İlgili Görevleri

Tebliğ Görevi

- Yüce Allah'ın peygamberler aracılığıyla insanlara, bildirdiği ilahî bilgiye **vahiy** denir.
- Peygamberin Allah'tan (c.c.) aldığı vahiyleri eksiksiz olarak insanlara ulaştırmalarına **tebliğ** denir.

Tebyin / Kur'an'ı Açıklama Görevi

Peygamber, Allah'tan (c.c.) aldığı vahiyleri insanların anlayabilmeleri için açıklar. H. Muhammed (s.a.v.), kendisine gönderilmiş olan Kur'an-ı Kerim'i açıklayarak, yaşayarak ve insanlara bildirerek tebyin görevini yerine getirmiştir. H. Peygamber Allah'ın bildirdiği emir ve yasakları insanlara açıklamıştır. Örneğin, Kur'an'da emredilen ibadetlerin yapıları ve ayrıntılarıyla ilgili açıklamalar yapmış ve ibadetlerin nasıl yapılacağını göstermiştir. Namazı kendisinin kıldığı gibi kılmamızı istemiş, haccı da yine aynı şekilde kendisinin yaptığı gibi uygulamamızı belirtmiştir.

Teşri Görevi

Sözlükte hüküm koyma, yasama gibi anlamlara gelir. Allah (c.c.) ve H. Peygamber dini konuda kesin bir hüküm verdiği zaman Müslümanlar o hükme uymakla yükümlüdür. H. Muhammed Kur'an'ın hükümlerine uygun olarak Kur'an'daki bir hükmü açıklar, sınırlarını gösterir veya teyit eder.

Temsil Görevi

H. Muhammed'in (s.a.v.) İslam'ı anlama ve yaşama konusundaki örnekliğini ifade eder. Kur'an'ı en iyi şekilde anlayıp yaşayan H. Peygamber, tüm insanlık için en güzel örnektir.

3. H. Muhammed'e (s.a.v.) Bağlılık ve İtaat

Müslümanlar H. Muhammed'i (s.a.v.) çok sever, ona büyük bir sevgiyle bağlanır ve ona itaat etmeyi bir görev kabul ederler.

H. Peygamber'i Sevmek

Peygamber Efendimize sevgiyle bağlanmak, ona itaat etmek Müslüman olarak hepimizin öncelikli sorumluluğudur. H. Peygamber bir hadisinde, "**Herhangi biriniz beni babasından, evladından ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe (gerçek manada) iman etmiş olmaz.**" (Buhari, İman, 8) buyurarak aynı konuya dikkat çeker.

Peygambere İtaat

Peygamberlere iman aynı zamanda onlara itaati gerekli kılar. İtaat, Allah (c.c.) ve Peygamber'in (s.a.v.) emir ve yasaklarına isteyerek uymak demektir.

Kur'an-ı Kerim'de, Peygamber Efendimize bağlılık gösterilmesini ve itaat edilmesini açık bir şekilde emreden çok sayıda ayet yer almaktadır. Her Müslüman hayatını, Hz. Peygamber'in tavsiyelerine göre düzenlemelidir. Onun hayatını örnek almalı ve elinden geldiği ölçüde sünnetlerini yerine getirmelidir.

HADİS VE SÜNNET

Sünnet sözlükte âdet, karakter, tavır gibi anlamlara gelir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) söz, fiil ve takrirlerini (onaylarını) içeren örnek davranışlarına **sünnet** denir. **Hadis** kavramı ise Hz. Peygamberin sözlerini ifade eder. İslam'ın anlaşılmasında Kur'an'dan sonraki en önemli kaynak sünnettir.

SÜNNET:

Fiilî sünnet;

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) davranışlarının arkadaşları tarafından anlatılmasıdır.

Kavlî sünnet;

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) emir ve tavsiyeleri kendi sözleriyle açıklamasıdır.

Takrirî sünnet;

Hz. Muhammed'in (s.a.v.), sahabelerin yaptığı olumlu davranışları onaylamasıdır.

Hadislerin Derlenmesi ve Sınıflandırılması

Bazı sahabeler; Hz. Peygamber'in sözlerini ve uygulamalarını özenle takip etmiş, ezberlemiş ve sonraki nesillere aktarmışlardır. Savaşlarda sahabelerin şehit olması ve uydurma hadis problemlerinin başlaması gibi nedenler hadislerin unutulma riskini doğurmuştur. Bu sebeple hadislerin toplanması ve kaydedilmesi gerekmiştir. Hadislerin toplanmasına hicri 2. asırda başlanmıştır. Toplanan hadisler, konularına göre sınıflandırılmış ve ilk kaynaklar oluşturulmuştur.

Kütüb-i Sitte ve Kütüb-i Tis'a

Kütüb-i Sitte:

Günümüze kadar ulaşan hadis kitaplarından en bilinen altı tanesine Kütüb-i Sitte (altı kitap) denir. Bu kitapları oluşturan hadis bilginleri, kendilerinden önce toplanan hadislerden güvenilir olarak seçtiklerini kitaplarına almışlardır. Kütüb-i Sitte, günümüzde de hâlâ en çok bilinen hadis kaynağıdır.,

1. Buhârî- Câmiu's-Sahih
2. Müslim- Câmiu's-Sahih
3. Tirmizî – Sünen
4. Ebu Dâvûd – Sünen
5. Nesâî- Sünen
6. İbn Mâce - Sünen

Kütüb-i Tis'a:

Güvenilir kabul edilen üç hadis kitabı daha vardır.

7. İmam Malik – Muvatta
8. Ahmed b. Hanbel - Müsned
9. Dârimî – Sünen

Bunların toplamına dokuz kitap anlamına gelen **Kütüb-i Tis'a** denir.

PEYGAMBER VE EHL-İ BEYT SEVGİSİ

Hz. Muhammed'e (s.a.v.) sevgisi, kültürümüzü etkileyen önemli unsurlardandır. Edebiyat, sanat ve günlük yaşamda peygamber sevgisini anlatan pek çok şey vardır.

Hız. Peygambere Duyulan Sevginin Örnekleri:

- Askere giden erkek çocuklarına Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ismine atıfla **Mehmetçik** denilmesi.
- Çocuklara Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ve Ehl-i Beyti'nin isimlerinden Ali, Hasan, Hüseyin, Fatma, Hatice, Ayşe, Zeynep gibi isimlerin verilmesi.

Ehl-i Beyt

Hız. Peygamber'in ev halkı demektir. Ehl-i Beyt genel olarak Hız. Muhammed'in (s.a.v.) hanımları, kızları ve damatlarını kapsarken özel olarak; kızı Hız. Fatıma, damadı Hız. Ali ve torunları Hız. Hasan ve Hız. Hüseyin'i ifade etmek için de kullanılır.

Hız. Hasan'ın soyundan
gelenlere **Şerif** denir.

Hız. Hüseyin'in soyundan
gelenlere **Seyit** denir.

Edebiyatımızda Peygamber ve Ehl-i Beyt Sevgisi

Naât: Hız. Muhammed'in (s.a.v.) niteliklerini övmek amacıyla yazılan şiirlere denir.

Mevlit: Edebiyatımızda Hız. Muhammed'in (s.a.v.) doğumunu anlatan eserlere denir. Bu alanda en tanınan eserlerden biri de Süleyman Çelebi'nin yazmış olduğu **Vesilet'ün-Necat** isimli eserdir. Süleyman Çelebi bu eserinde, Hız. Peygamber'in hayatından bazı kesitleri edebi bir dille anlatmıştır.

Eserlerinde Hız. Muhammed (S.A.V.) Sevgisini İşlemiş Kültürümüzün Öncü İsimleri

- Hoca Ahmet Yesevi
- Yunus Emre
- Mevlânâ C. Rumi
- Hacı Bektaşî Veli
- Hacı Bayram-ı Veli
- Nesimi

Sanat ve Mimaride Peygamber ve Ehl-i Beyt Sevgisi

Peygamber sevgisi, birçok sanat eserinde kendini gösterir. Hat ve tezhip sanatları bunun en güzel örnekleridir. O'nun ismi, en güzel hat yazılarıyla yazılıp camileri süslemiştir. Peygamberimizin fiziksel özelliklerini ve ahlakını anlatan **Hilye-i Şerif** tabloları hazırlanmış ve sergiler düzenlenmiştir.

Hat: Arap yazısını estetik ölçülere bağlı kalıp güzel bir şekilde yazma sanatı.

Tezhip: Yazma kitap ve levhalarda kullanılan süsleme sanatı.

Hilye-i Şerif: Hız. Peygamber'in fizikî özellikleri, bunları anlatan edebî eserler ve aynı konuda hüsn-i hatla yazılmış levhalar için kullanılan terim.

MEHMET ERDEM

mehmeterdem44@yahoo.com

<https://www.mehmeterdem.biz/>

1.

Hadis kitaplarının en bilinen altı tanesine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kütüb-ü Sitte
- B) Kütüb-ü Tis'a
- C) Kütüb-ü Erbaa
- D) Kütüb-ü Sünnet
- E) Kütüb-ü Hadis

2.

"Kendilerine doğru yolu gösteren rehber geldiğinde insanların iman etmelerine ancak şöyle demeleri engel oldu: Allah bir insanı mı peygamber olarak gönderdi? (Ey Muhammed!) onlara (şu sözümüzü) ilet: Eğer yeryüzünde yurt tutup dolaşanlar melekler olsaydı o zaman onlara elçi olarak şüphesiz gökten bir melek indirirdik!" (İsra, 94-95)
Bu ayetlere göre, peygamberlerin insanlar arasından seçilmesinin akli temeli nedir?

- A) Vahyin rehberlik niteliği
- B) Vahyin evrenselliğini sağlama
- C) Vahyin melekleri de kapsaması
- D) Vahyin insanüstü bir olgu olması
- E) Vahyin dünya koşullarını gözetmesi

2013 YGS

3.

İslam, dünya ile ahiret arasında dengeyi gözetken bir dindir. Hz. Muhammed bu prensibe uyulması konusunda çevresindekileri sürekli uyarmıştır. Bir defasında, sahabeden biri gecenin tümünü namazla geçireceğini, bir başkası yılın tamamında oruç tutacağını, biri ise hiç evlenmeyeceğini söylemişti. Hz. Muhammed onların bu söylediklerine şu şekilde karşılık verdi: "İçinizde Allah'tan en çok korkanınız ve sakınanınız benim. Bununla birlikte ben bazen oruç tutar, bazen tutmam; gecenin bir kısmında namaz kılar, bir kısmında uyurum; bildiğiniz gibi evliyim de..."

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) İslamiyet ruhbanlığı benimsemez.
- B) İslam dini, insani ihtiyaçları terk etmeyi uygun görmez.
- C) Hz. Muhammed, Müslümanlar için her bakımdan örnektir
- D) Hz. Muhammed, sahabeyi dinde aşırılığa karşı uyarmıştır.
- E) Ahirette mutlu olmanın yolu, dünyada mutlu olmaktan geçer.

2013 LYS

4.

Peygamberler, Allah'ın insanlara iletmek istediği mesajları bildirmek üzere görevlendirilen elçilerdir. Onların görevi Allah'tan aldıkları vahyi insanlara ileterek onları kötülük ve haksızlık gibi davranışlardan uzaklaştırmak, adalet ve eşitlik gibi güzel hasletlerin yaygınlaşmasını sağlamaktır. Bunu da önce kendileri en güzel şekilde uygulayarak insanlara rehberlik etmişlerdir.

Bu parçadan hareketle peygamberler hakkında aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Vahyi pratiğe dökerler.
- B) Allah tarafından seçilmişlerdir.
- C) Tebliğ yapmakla sorumludurlar.
- D) Hata yapmaktan korunmuşlardır.
- E) Toplumun ıslahına hizmet ederler.

2019 TYT

5.

"Ben ve ümmetimin hâli, şu adamın hâline benziyor: Bir ateş yakıyor. Küçük canlılar ve kelebekler ateşin içine düşmeye başlıyorlar. Adam engellemeye ve önlerine geçmeye çalışıyor ama onlar yine de düşüyorlar. İşte ben de ateşe düşmeyin diye sizin belinize sarılıyorum. Ama siz ısrarla ateşe sürüklenmeye çalışıyorsunuz."

Bu hadisten, Hz. Muhammed'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Uyarıcı oluşu
- B) Öğüt verici oluşu
- C) Devlet yöneticisi oluşu
- D) Ümmetine olan sevgisi
- E) Rahmet peygamberi oluşu

2014 YGS

6.

İslam'dan önce Arap Yarımadası'nda putperestlik yaygınlaşmış; içki, zina, kumar gibi kötü alışkanlıklar, tefecilik ve falcılık gibi kötü uygulamalar olağan hâle gelmişti. Adalet duygusu zedelenmiş, insanların hak ve hukuku çiğnenir olmuştu. Yoksullar ezilmekte insanlar köleleştirilmekteydi. Kadınlara söz hakkı tanınmıyor, mirastan pay verilmiyordu. Kız çocuk sahibi olmak, babalar için utanılacak bir hâl almıştı; bu yüzden bazen kız çocukları diri diri toprağa gömülüyordu.

Bu parçada anlatılan dönem aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Şirk
- B) Haniflik
- C) Cahiliye
- D) Asabiyet
- E) Hurafe

2015 LYS

7.

Hz. Muhammed bir gün kendisine gelen birinin görüşme sırasında aşırı derecede heyecanlandığını görünce "Kardeşim, korkma! Ben de senin gibi annesi kurutulmuş et yiyen bir insanım." diyerek yanına gelen o kimseyi sakinleştirmiştir.

Hz. Muhammed'in bu davranışı aşağıdaki ahlaki kavramlardan hangisine örnek gösterilebilir?

- A) Tevazu
- B) Hoşgörü
- C) Adil olma
- D) Fedakârlık
- E) Yumuşak huyluluk

2019 TYT

8.

"... Şayet onlara karşı kırıncı ve sert olsaydın, doğrusu senden koparlardı. Artık onları bağışla ve affedilmeleri için dua et. Ve toplumu ilgilendiren her konuda onlarla müşavere et; sonra bir hareket tarzına karar verince de Allah'a güven. Zira Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever." (Al-i İmran, 159)
Bu ayette aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Nezaketli davranmak
- B) Tevekkül bilinciyle hareket etmek
- C) Merhamet sahibi olmak
- D) Danışmaya özen göstermek
- E) Emanete riayet etmek

2018 AYT

9.

“Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan, O’nun verdiği peygamberlik görevini yerine getirmemiş olursun. Allah, seni insanlardan korur. Şüphesiz Allah, kâfirler topluluğunu hidayete erdirmeyecektir.” (Mâide, 5:67)

Bu ayetten hareketle Hz. Muhammed ile ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) Allah’ın himayesi ve gözetimi altındadır.
- B) Tebliğ vazifesini yerine getirirken sıkıntı çekebilir.
- C) Allah tarafından göreviyle ilgili yönlendirilmiştir.
- D) Allah tarafından, günah işlemekten korunmuştur.
- E) Allah’tan aldığı vahiyleri insanlara iletmekle sorumludur.

2017 LYS

10.

• “Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberler de hiç şüphesiz yemek yer, çarşıda dolaşırlardı.” (Furkan, 20)
• “De ki: Ben size ‘Allah’ın hazineleri benim yanımdadır.’ demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size ‘Ben bir meleğim.’ de demiyorum. Ben sadece bana gönderilen vahye uyuyorum.” (Enam, 50)

Mekkeli müşriklerin Hz. Muhammed’le ilgili hangi itirazı, bu ayetlerin inişinin temel sebebidir?

- A) Önceki peygamberlere benzer şekilde davranması
- B) Güçsüz bir kabileye mensup olması
- C) Allah tarafından zenginlik verilmemiş olması
- D) Kendileri gibi bir insan olması
- E) Yetim ve öksüz olarak yetişmesi

2018 TYT

11.

Sünnet çeşitleriyle ilgili olarak Hz. Muhammed’in;

I. herhangi bir mesele hakkında yaptığı açıklamalara,
II. davranış ve uygulamalarıyla ilgili sahabenin nakletmiş olduğu haberlere,
III. sahabe tarafından söylenen bir sözü ya da işlenen bir fiili onaylamasına

verilen isimler aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

I	II	III
A) Sözlü	Fiilî	Takrîrî
B) Takrîrî	Fiilî	Sözlü
C) Fiilî	Sözlü	Takrîrî
D) Sözlü	Takrîrî	Fiilî
E) Takrîrî	Sözlü	Fiilî

2018 AYT

12.

Hiz. Muhammed bir hadis-i şerifinde şöyle demiştir: “Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmedip haksızlık yapmaz, onu düşmana teslim etmez. Kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını karşılasa Allah da onun bir ihtiyacını karşılar. Kim bir Müslümanın sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntısını giderir. Kim bir Müslümanın ayıp ve kusurunu örterse Allah da onun kıyamet günündeki ayıp ve kusurunu örter.”

Bu parçada aşağıdaki ahlaki kavramlardan hangisinin vurgulandığı söylenebilir?

- A) İhlas
- B) İtidal
- C) Takva
- D) Müsamaha
- E) Tevazu

2016 YGS

13.

Hiz. Muhammed, tüm Müslümanlara örnek olan bir ahlak abidesidir. O, Yüce Allah’ın emir ve yasaklarını herkesten daha fazla gözeterek ilahi mesajı her yönüyle hayatına yansıtmıştır. Onun ahlaki sorulduğunda hanımı Hz. Aişe şu cevabı vermiştir: “Siz hiç Kur’an okumuyor musunuz? Onun ahlaki Kur’an’dı.”

Bu parçadan hareketle Hz. Muhammed’le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kur’an’ın canlı temsilcisidir.
- B) Vahyin en yetkin uygulayıcısıdır.
- C) Kur’an’ın mesajını en iyi bilendir.
- D) İslam dindarlığının ideal modelidir.
- E) Kur’an, hayatı hakkında bilgiler içerir.

2016 LYS

14.

Hiz. Muhammed her yönüyle olduğu gibi ahlaki davranışlarıyla da Müslümanlar hatta tüm insanlar için mükemmel bir örnektir. O, küçüklere şefkat göstermiş; güçsüz, yetim ve kimsesizleri korumuştur. Savaşlarda kadın ve çocukların öldürülmesini yasaklamış, esirlere güzel muamele etmiş ve onları asla incitmemiştir. Toplumun hakları söz konusu olduğunda, suçlunun mevkisi ve itibarı ne olursa olsun hakkaniyetin gereğini uygulamıştır. İstmeden birinin canını incitecek olursa karşı taraftan mutlaka helallik istemiştir. İnsanlardan gördüğü kaba ve görgsüz tavırlar, hatta hakaret ve şiddet içeren davranışlar karşısında dahi sert ve kaba bir karşılık vermemiş, onlar için dua etmiştir. Her türlü zahmet ve meşakkate dayanmış ve İslam’ı yaymayı kararlılıkla sürdürmüştür.

Bu parçada, Hz. Muhammed’in erdemlerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Hoşgörölü olmasına
- B) Merhametli olmasına
- C) Sabırlı olmasına
- D) Güvenilir olmasına
- E) Adaletli olmasına

2017 LYS

15.

Daha doğmadan önce babasını, altı yaşında annesini kaybederek yetim ve öksüz olmanın getirdiği sıkıntılarla karşılaşan ve zor şartlarda yetişen Hiz. Muhammed, karşılaştığı zor durumlarda bile haktan uzaklaşmamıştır. İnsanları İslam’a davet ederken haksızlıklara ve zulümlere maruz kalmış, hatta Taif şehrinde taşlanmıştır. Uhud Savaşı’nda mücadele ederken yaralanmış ve dişi kırılmış ancak davasından geri adım atmamıştır. Bütün bu yaşadıklarına rağmen güçlü bir konuma geldikten sonra da intikam alma yoluna gitmemiş ve her daim adaletli davranmıştır.

Bu parçada Hiz. Muhammed’in aşağıdaki özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) İleri görüşlölük
- B) Doğruluk
- C) Sabır
- D) Merhamet
- E) Kararlılık

2019 AYT

1.

Hiz. Muhammed'e peygamberlik verildiğinde Mekkele müşrikler ona hakaret ettiler, "Büyücü!" dediler, iftira attılar. Fakat hiçbir zaman onu yalancılıkla suçlamadılar. Hatta bir defasında içlerinden biri, diğerlerine "Siz akılsız mısınız? Küçüklüğünde aranızda en sevilen, en dürüst olan o idi. Şimdi daha olgun iken bunları nasıl söylersiniz?" diyerek onların bu haksızlıklarını yüzlerine vurmuştur.

Bu parçada Hiz. Muhammed'in hangi özelliğine dikkat çekilmektedir?

- A) Akıllı ve zeki oluşuna
- B) Emanete riayet ettiğine
- C) Tebliğinde başarılı olduğuna
- D) Doğru ve güvenilir olduğuna
- E) Günah işlemekten kaçındığına

2020 TYT

2.

Aşağıdakilerden hangisi peygamberlerin sıfatları arasında yer almaz?

- A) İsmet
- B) Fitrat
- C) Fetanet
- D) Emanet
- E) Doğruluk

3.

Peygamberlerle ilgili aşağıdaki durumlardan hangisi hadis ve sünnetin önemini doğrudan vurgulamaz?

- A) Açıklama görevlerinin olması
- B) İnsanlar arasından seçilmeleri
- C) İnananlara birer örnek olmaları
- D) Dinî ilkelerin ilk uygulayıcısı olmaları
- E) Örnek alınmalarının bir gereklilik olması

4.

"Ant olsun, Allah'ın Resulünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır." (Ahzab, 33:21) **ayetinde, Hiz. Muhammed'in dikkat çekilen yönü aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Temsil
- B) Tebyin
- C) Tevekkül
- D) Teşri
- E) Tefekkür

2020 AYT

5.

Ahzab suresi 33. ayette Hiz. Peygamberin ailesiyle ilgili şöyle buyruluyor: "... Ey Peygamberin ev halkı! Allah sizden ancak günah kirini gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor." Bu ayette "ev halkı" diye çevrilen ifade Hiz. Peygamberin başta çocukları ve torunları olmak üzere birinci dereceden yakınlarından oluşan aile üyeleri için kullanılmıştır.

Metinde değinilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ehli ilm
- B) Ehli keyf
- C) Ehli beyt
- D) Ehli hadis
- E) Ehli takva

6.

Hiz. Muhammed, Mekkele müşriklerin Hudeybiye Antlaşması'nı bozmaları üzerine bir ordu ile Mekke'ye yürüdü. Mekke'nin yakınında konakladığı sırada Mekkeliler, İslam ordusunun gücünü görmek ve barış teklif etmek üzere yanına geldiler. Hiz. Muhammed; onlara savaş yapmak istemediğini ve karşı koymadığı sürece hiç kimseye kötü davranılmayacağını belirtti. Aynı şekilde evlerinden çıkmayanların, Kâbe'ye veya Ebu Süfyan'ın evine sığınanların güvende olacaklarını dile getirdi. Onun bu yaklaşımı sayesinde fetihten sonra Mekkelilerin büyük çoğunluğu İslam'ı kabul etti.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Barışı hedefleyen bir din olması, İslam'ın geniş kitlelere ulaşmasında etkili olmuştur.
- B) İslam dini, insanların huzur ve güven içerisinde yaşamalarını hedeflemiştir.
- C) İslam'ın düşmanları bile Hiz. Muhammed'in merhametine tanıklık etmişlerdir.
- D) Mekke'nin fethi sayesinde İslam dini, kurumsallaşma sürecini tamamlamıştır.
- E) Müslümanlar, Hudeybiye Antlaşması'na sadakat göstermişlerdir.

2018 MSÜ

7.

Hiz. Muhammed: "Gözleri görmeyene rehberlik etmen sadakadır. Sağır ve dilsizle anlayacağı bir şekilde anlatman, ihtiyacını gidermesi için ona rehberlik etmen sadakadır. Derman arayan dertliye yardım için koşturman, koluna girip güçsüze yardım etmen sadakadır. Konuşmakta güçlük çekenin meramını ifade etmen sadakadır." buyurmuştur. **Bu hadisten aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?**

- A) Müslüman hem eliyle hem de diliyle herkese yardımcı olmaya çalışmalıdır.
- B) Müslüman bencillikten kaçınmalı ve çevresine karşı duyarlı olmalıdır.
- C) Engellilere yapılan yardım diğer insanlara yapılanlardan daha kıymetlidir.
- D) İnsanlara ihtiyaçları olduğu durumla ilgili yardım edilmelidir.
- E) Yapılan her iyilik, miktarına bakılmaksızın değerlidir.

2018 MSÜ

8.

Hiz. Peygamberin sünneti kavli, fiilî ve takrirî olmak üzere üçe ayrılmıştır. Buna göre, Resulullah, bazı emirlerini yerine getirmesi için ashabından birini görevli olarak yolladığı zaman, "Müjdeleyin, nefret ettirmeyin, kolaylaştırın, zorlaştırmayın!"

buyururdu rivayeti;

- I. fiilî,
- II. kavli,
- III. takrirî sünnetten

hangilerinin kapsamına girer?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9.

“Ben namazı nasıl kılıyorsam siz de öyle kılınız.”
Bu hadis Hz. Muhammed’in (sav) peygamberlik görevlerinden hangisine örnek oluşturur?

- A) Önder olmak
- B) Uyarıcı olmak
- C) Açıklayıcı olmak
- D) Müjdeleyici olmak
- E) Tebliğde bulunmak

10.

“Ey örtüsüne bürünen (Resulüm)! Kalk ve (insanları) uyar. Sadece Rabbinin büyük tanısı. Elbiseni temiz tut. Kötü şeyleri terk et. Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma. Rabbinin rızasına ermek için sabret.” (Müddessir suresi, 1-7)
Aşağıdakilerden hangisi, bu ayetlerde Hz. Muhammed’e emredilenlerden biridir?

- A) Tevekkül etmek
- B) Hoşgörülü olmak
- C) Tebliğ etmek
- D) Paylaşmak
- E) Vefakârlık

2013 YGS

11.

Hiz. Muhammed 628 yılında yaklaşık 1500 sahabe ile birlikte umre yapmak amacıyla Mekke’ye doğru yola çıktı. Ancak müşriklerin izin vermemeleri sebebiyle Mekke’ye giremeyen Müslümanlar, müşriklerle Hudeybiye Antlaşması’nı imzaladılar. Bu antlaşmanın “Kureyş’ten birisi İslam’ı kabul eder ve Müslümanlara sığınır, Müslümanlar tarafından kabul edilmeyecek fakat Medine’den bir kişi Mekke’ye sığınır, iade edilmeyecektir.” maddesi Müslümanları çok rahatsız etti. Bunun üzerine Hz. Muhammed antlaşmanın kendileri için olumlu sonuçlar doğuracağını söyleyerek onları sakinleştirdi. Sonraki süreçte yaşanan gelişmeler de onun haklılığını gösterdi.

Hiz. Muhammed’in bu olaydaki yaklaşımında peygamberlerin özelliklerinden hangisi öne çıkmaktadır?

- A) Sıdk
- B) İsmet
- C) Tebliğ
- D) Fetanet
- E) Emanet

2019 MSÜ

12.

“Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirdiklerimizi kendilerine açıklamak için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.” (Nahl suresi, 43 ve 44. ayetler)
Bu ayetlerden aşağıdaki yargıların hangisine varılamaz?

- A) Kendilerine kitap verilen peygamberler vardır.
- B) Allah, insanlara peygamberler aracılığı ile yol gösterir.
- C) Kur’an’da her peygamber hakkında bilgi verilmemiştir.
- D) Peygamberlikle ilgili bilgilere sahip olan insanlar vardır.
- E) Gönderilen vahiyler, insanın aklı ile kavrayabileceği niteliktedir.

13.

Mekke’de sık sık su baskınları oluyor ve seller meydana geliyordu. Bundan dolayı da Kâbe hasar görmüş ve yıkılmaya yüz tutmuştu. Kureyş kabileleri toplanarak Kâbe’yi yenilemeye karar verdiler. Ker kabile kendi payına düşen kısmı örmeye başladı. Hacerülesved’in yerine konulmasına sıra gelince, her kabile bu şerefin kendisine ait olmasını istedi. Ortaya çıkan anlaşmazlık neredeyse savaşa dönüşecekti. Bunun üzerine Harem-i Şerif’in kapısından ilk giren şahsın hakem tayin edilmesine karar verildi. Beklenen yerden Hz. Muhammed çıkageldi. Onu görünce hep bir ağızdan, “Onun vereceği karara razıyız.” dediler. Konu Hz. Muhammed’e anlatıldığında o, hemen sırtından abasını çıkararak yere serdi. Hacerülesved’i üzerine koydu. Her kabileden birer kişiyi abanın kenarlarından tutturarak konulacağı yere getirtti ve yerine yerleştirdi.
Bu parçadan aşağıdaki ahlaki kavramların hangisine ulaşılamaz?

- A) Adalet
- B) Cesaret
- C) Paylaşma
- D) Doğruluk
- E) Yardımseverlik

2021 MSÜ

14.

“Bunların arasından da kendilerine, ‘Allah’a kulluk edin; sizin ondan başka tanrınız yoktur. İsyen etmekten sakınmıyor musunuz?’ diyen bir elçi gönderdik. O peygamberin kavminden, Allah’ı inkâr eden, ahireti yalanlayan ve bizim dünya hayatında kendilerine bol bol nimet verdiğimiz ileri gelenler şöyle dediler: ‘O da ancak sizin gibi bir insandır. Sizin yediğiniz şeylerden yiyor, içtiğiniz şeylerden içiyor. Sizin gibi sıradan bir insana uyacak olursanız o zaman herhalde kaybedenlerden olursunuz.’” (Mü’minûni, 32-34)
Bu ayetten aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Peygamberler insanları tevhide davet etmektedir.
- B) Peygamberler kendi toplumlarının içinden seçilmişlerdir.
- C) İnsanlar mevcut düzenin değişmesine direnirler.
- D) İnkârcılar, söylemleriyle insanların dikkatlerini hakikatlerden saptırmaya çalışmaktadır.
- E) İnkârcılar belli şartlar ileri sürerek iman edeceklerini dile getirmişlerdir.

15.

I. “De ki: ‘Yeryüzünde yerleşip dolaşan melekler bulunsaydı elbette onlara da peygamber olarak gökten bir melek gönderirdik.’” (İsrâ suresi, 95. ayet)
II. “Şunu da söyle: ‘Benim yaptığım, yalnız Allah’ın gönderdiklerini bildirmektir’...” (Cin suresi, 23. ayet)
III. “Sana kitabı, özellikle ayrılığa düştükleri konuda onları aydınlatmak için ve inanan bir topluluğa rehber ve rahmet olsun diye indirdik.” (Nahl suresi, 64. ayet)
Verilen ayetlerin hangilerinde peygamberlerin “temsil” görevine işaret edilmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	E	E	D	C	C	A	E	D	D	A	D	E	D	A
D	B	B	A	C	D	C	B	C	C	D	C	C	B	D

KUR'AN'DA BAZI KAVRAMLAR

Kur'an-ı Kerim'de Geçen Kavramları Tanımanın İslam'ı Doğru Anlamadaki Önemi

İslam dinini en iyi şekilde tanımak Allah Teâlâ'nın gönderdiği Kur'an-ı Kerim'i okuyup doğru anlamakla mümkündür. Kur'an'ı anlamanın yolu da onun kavramlarını doğru bir şekilde öğrenmekten geçer. Kur'an kavramlarının, Kur'an bütünlüğü içerisinde ve vahyin genel kapsamı içerisinde bir manası ve bir yeri vardır.

1. İslam'ın Aydınlik Yolu: Hidayet

Güzel bir şekilde yol göstermek anlamına gelen hidayet **terim anlamları:**

- Yüce Allah'ın insana dünya ve ahirette huzurun kaynağı olan yolu göstermesi;
- Allah'ın (c.c.) insanlara akıl, düşünme, öğrenme gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulması;
- Günahlarla iç içe bir hayat yaşayan kimsenin günahları terk etmesi ve yaşantısını Allah'ın (c.c.) rızasına uygun hâle getirmesi;
- Müslüman olmayan bir kimsenin İslam dinine girmesidir.

Hidayetin zıddı; dalalettir. Dalalet kavramının iki anlamı vardır: Doğru yoldan sapmak ve ilahî buyruklara aykırı davranmak.

Dalalete Götüren Nedenler:

- Ataların dinine ve geleneklere körü körüne bağlılık
- Gaflet
- Nifak/İkiyüzlülük
- Şeytanın aldatması
- Ahireti düşünmemek.

Dalaletten Hidayete Açılan Kapının Anahtarı Tövbe

Tövbe; dönüş, günahtan pişmanlık, günahı terk etme, vazgeçme anlamlarına gelmektedir.

İnsanın, işlediği günahlarından dolayı pişman olup bir daha aynı günahları yapmamaya karar vererek vazgeçmesidir.

Hidayet ve Özgür İrade

İrade:

- Yüce Allah'ın dilemesi, tercih etmesi ve dilediğini yerine getirmesi.
- Seçme, tercih etme, isteme, dileme, arzu etme, karar verme.
- Aklın düşünüp karar vermesi, farklı yollardan birini tercih edebilmesi.

Akıllı ve irade sahibi olarak yaratılan insan, hakkı batıldan ayırma kabiliyetine de sahiptir. Yüce Allah, kullarının dalalete / sapkınlığa düşmesini istemez. Ancak akıl ve irade verilen insan, hidayete veya dalalete yönelmede serbest bırakılmıştır.

Hak; gerçek, gerçeğe uygun, doğru, İslam ve Kur'an-ı Kerim anlamlarına gelmektedir.

Batıl; yok olup giden, gerçek ve doğru olmayan, boş şey, hükümsüz, hikmetsiz ve temelsiz anlamlarındadır. Yüce Allah'ın peygamberleri aracılığıyla bildirmiş olduğu dine uymayan her türlü inanç, fikir ve davranışı kapsamaktadır.

Hidayet Rehberi: Kur'an ve Hz. Muhammed (s.a.v.)

Yüce Allah, kitap ve peygamber göndermek suretiyle hidayet ve dalalet yollarını açıklamıştır. Kur'an'ı açıklayan, yaşayan ve tebliğ eden Hz. Muhammed (s.a.v.) Allah'ın doğru yolu göstermek için göndermiş olduğu bir hidayet rehberidir. Kişi özgür iradesiyle Yüce Allah'ın göndermiş olduğu kitaba ve Peygambere uyarsa Allah'ın hidayet verdiği kişilerden olur.

2. Allah'ı Görüyormuşçasına Yaşamak: İhsan

Kelime Anlamı: İyilik etme, iyi ve güzel davranma, bağışlama, ikram etme anlamlarına gelir.

Terim Anlamı: İnsanın daima Allah'ın (c.c.) huzurunda olduğunu bilmesi ve O'nu görüyormuş gibi yaşamasıdır.

Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde ihsan kavramı, hem Allah (c.c.) için hem de insanlar için kullanılır.

İnsan için kullanıldığında; kulun Allah'a (c.c.) karşı hissettiği derin saygı ve itaat ile bunların sonucunda oluşacak iyi davranışları kapsar. Allah'ı (c.c.) her an görüyormuş gibi yaşayan kişilere **Muhsin** denilir.

İhsan Sahibi Olan Kişi Neler Yapar?

- Her an Yüce Allah'ın huzurunda olduğunun bilinciyle, Allah'ı (c.c.) görüyor gibi yaşar.
- Allah'ın hoşlanmadığı kötü söz ve fiillerden kaçınır, her zaman iyiliği ve iyi olmayı tercih eder.
- Çevresindeki tüm insanlara karşı alçak gönüllü, kibar ve saygılı olur.
- Yaptığı işleri en güzel şekilde yapmak için gayret gösterir.
- İbadetlerini samimiyetle en güzel şekilde yapar.
- Kimse görmediğinde bile kötülük yapmaz.
- Komşu ve akrabaya iyilik eder.
- Anne babaya saygılı ve itaatkâr olur.

Muhsinlerin Özellikleri

- Yardımsever
- Öfkesine hâkim olan
- Affedici
- İşini güzel yapan
- Sabırlı
- Güzel söz söyleyen
- Aşırılıkta kaçınan
- Kararlı
- Cesaret

3. Allah İçin Samimiyet: İhlas

Kelime Anlamı: Samimiyet, içtenlik ve karşılık beklemeden duyulan sevgidir.

Terim Anlamı: İnsanın bütün söz, inanç ve ibadetlerinde yalnızca Yüce Allah'ın rızasını gözetmesidir

İhlasın zıddı riyadır. **Riya** sözlükte gösteriş, ikiyüzlülük, özü sözü bir olmamak gibi anlamlara gelir. Dinî terim olarak riya; Allah rızası için yapılması gereken ibadetleri ve davranışları, insanlara gösteriş için yapıp kendini beğendirme isteği, ibadetleri Allah'tan başkasına sunmak anlamlarında kullanılır.

İbadetlerin Kabul Olma Şartları

1. İmanlı olarak yerine getirmek
2. Yüce Allah'ın emrettiği şekilde yerine getirmek
3. İhlas ve samimi bir niyetle yapmak

İbadetlerde İhlas:

Hz. Peygamber, kişinin ibadetlerinin Allah katındaki değerinin; bu ibadetleri Allah rızası için yapıp yapmadığına bağlı olduğunu ifade etmiştir.

İnsanî İlişkilerde İhlas:

- Toplumda ihlas ve samimiyet üzerine kurulan ilişkilerde adalet, dürüstlük, merhamet, dayanışma gibi değerler ortaya çıkar.
- İnsanların birbirleriyle sadece çıkar ve menfaatleri için kurduğu ilişkiler samimiyetten uzaktır ve güvensiz bir toplumun oluşmasına sebep olur.

4. Allah'ın Emir ve Yasaklarına Riayet: Takva

Kelime Anlamı: Bilinçli davranmak, uyanık ve dikkatli olmak, sakınmaktır.

Terim Anlamı: Yüce Allah'a iman edip dinin emir ve yasaklarına uyarak Allah'a karşı gelmekten sakınmak; dünya ve ahirette insana zarar verecek inanç, söz ve davranışlardan uzak durmaktır.

Takva kişinin benliğine aşama aşama yerleşir.

Takvanın Basamakları

1. Küfürden ve şirkten nefsinin korumak
2. Haramlardan kaçınıp farzları yerine getirmek
3. Bütün benliği ile Yüce Allah'a yönelmek, her anını ibadet bilinci ile yaşamak.

Muttaki: Allah'ın (c.c.) rızasına uygun olarak yaşayan takva sahibi Müslümana denir.

Muttakilerin Özellikleri: Allah'a itaat eder, tövbe eder, Allah'a saygılı, dürüst, günahlardan kaçınır, sözünde durur, gayba inanır, adaletli, namazı kılar, cihat eder, yardımsever, affeder, infak eder, öfkelerini yener.

5. Dosdoğru Yol: Sırat-ı Müstakim

- Sırat, «yol» demektir.
- Müstakim ise «doğru, doğruluktan şaşmayan» anlamındadır.
- Bu iki kavram birlikte kullanıldığında «Doğru Yol» anlamına gelir.

Terim Anlamı: • Sırat-ı Müstakim, Yüce Allah'ın gösterdiği dosdoğru yol ve İslam dini anlamlarında kullanılır.

Sırat-ı Müstakim

- Her türlü aşırılık ve sapıklıktan uzak olmak
- Adaletli olmak
- Ölçülü olmak
- Dengeli olmak
- Peygamberler, Sıddıklar, Şehitler ve Salih Kişilerin yoludur.

Sırat-ı Müstakim ile İlgili Bazı Kavramlar

İfrat: Söz ve fiillerde ileri gitmektir.

Vasat: Dengeli ve ortada olan anlamına gelir.

Tefrit: Söz ve fiillerde ihmalkâr davranmaktır.

6. Allah Yolunda Mücadele: Cihat

Söz ve fiille bütün kuvvetini harcayarak çalışmak, gayret etmek anlamına gelir.

Terim Anlamı:

- İslam dinini yaşamak ve yaşatmak için çalışmak ve gayret sarf etmek
 - İnsanın her türlü kötülüğe, nefsine, şeytana karşı verdiği mücadele ile içindeki kötü duygu ve düşünceleri yenme çabası
 - Allah (c.c) yolunda savaşmak
- Cihat eden kişiye **mücahit** denir.

Cihat Mekke ve Medine’de farklı tanımlanmış ve uygulanmıştır. Mekke döneminde nazil olan ayetlerde (Mekki ayetler) Cihat; İslam’ın bilinmesi, tanınması, yücelmesi ve yaşanması için gösterilen çabayı ifade etmek için kullanılmıştır. Medine döneminde nazil olan medenî ayetlerde cihat; Saldırıları karşılık vermek, fitneyi ortadan kaldırmak, Müslümanların hâkimiyetini sağlamak gibi anlamlarda kullanılmıştır.

Cihadın Bir İbadet Olarak Farz-ı Ayn ve Farz-ı Kifaye Olduğu Durumlar:

Bir savaşta ordu yeterli gelirse savaşma görevi diğer fertler için farz-ı kifayedir. Ancak ordu yetersiz kalırsa, bütün milletin; dinini, vatanını, namusunu kurtarmak için savaşması farz-ı ayn’dır. Allah yolunda yapılan savaşlarda can veren insanların Allah katında özel bir değeri vardır. Bu noktada karşımıza iki kavram çıkmaktadır: **Şehit ve şehadet**. Allah’ın dininin tüm insanlığa ulaştırılması esnasında öldürülen kişiye **şehit** denir. Allah yolunda veya O’nun korunmasını emrettiği kutsal değerler olan din, vatan, namus, mal ve can güvenliği için mücadele ederken hayatını feda etmeye de **şehadet** denir.

Emr-i bi’l-maruf ve nehy-i ani’l-münker

İyiliği emredip kötülükten sakındırmaya çalışmaktır. Her türlü kötü davranışa engel olup iyi ve güzel davranışların yaygınlaşması için gayret göstermektir.

Kıtal/Mukatele

Din, vatan ve millet uğruna Allah (c.c.) yolunda savaşma, can ile yapılan mücadele anlamına gelir.

Tebliğ, İrşat ve Davet

Dinî emirleri hakkıyla öğrenmek, ona göre yaşamak, başkalarına öğretmek, İslam’a davet etmek, İslam’ı yayma çabası anlamlarına gelir.

Cihadın Bireysel Ve Toplumsal Boyutları

Bireysel Boyutu:

- Nefsin aşırı istek ve arzularıyla mücadele etmek
- Şeytanın vesveselerine ve günahları süslü gösterip harama davet etmesine karşı sabretmek, mücadele etmek.

Toplumsal Boyutu:

- Allah’ın (c.c) ismini yüceltmek, insanlığın saadeti ve hakkın hâkimiyeti için çalışıp gayret göstermek
- İnsanları İslam’a davet etmek
- İyiliği emretmek, kötülükten sakındırmak
- İlmî çalışmalarla İslam’a ve insanlığa faydalı olmak
- Vatanımızı sevmek, Müslümanların birliğine hizmet edecek her konuda faaliyet göstermek.
- Gerektiğinde fiilî olarak savaşmak.

7. İyi, Doğru ve Güzel Davranış: Salih Amel

İyi, güzel, yararlı iş ve davranış anlamına gelir.

Terim Anlamı: İnanç, ibadet ve ahlakla ilgili konularda Allah'ın rızası gözetilerek yapılan her türlü güzel iş ve davranışa denir.

İman ile Salih Ameller Arasındaki Bağ

Bir davranışın Allah katında makbul olabilmesi için; onu yapan kimsenin iman sahibi olması ve bu davranışın ihlas ile yapılması gereklidir. Salih ameller insanın inancını kuvvetlendirir ve Rabbi ile irtibatını güçlendirir.

Salih Amel Çeşitlerinden Bazıları:

- Allah'ın emrettiği ibadetleri yerine getirmek
- İyiliği emredip kötülükten men etmek
- İhtiyacı olanlara yardım etmek
- Yolda kalmış birisine yardımcı olmak
- Bir işi en güzel şekilde yapmak
- İlim öğrenmek vb.

Salih Amellerin Toplumun Huzur ve Güvenini Sağlamasındaki Önemi

Salih amellerin toplumun huzur ve güvenini sağlamasında olumlu bir etkisi vardır. Toplumda salih ameller arttıkça kötü davranışlar azalır.

Namazın Toplumsal Faydaları:

- Cemaatle kılınan namaz insanların kaynaşmasını sağlar.
- Kardeşlik ve eşitlik duygularını geliştirir.
- Namaz kılanlar, insanların hakkını yememeye, onlara kötülük yapmamaya gayret eder.

Orucun Toplumsal Faydaları:

- Açlık çeken insanların neler yaşadığını anlayıp onlara yardım etme konusunda insanları daha duyarlı hale getirir.
- Ramazan boyunca insanların verdikleri iftarlar, zekât ve sadakalarla toplumsal kaynaşma ve dayanışma ruhu kuvvetlenir.

Zekâtın Toplumsal Faydaları:

- Verilen zekât sayesinde ihtiyaç sahipleri belli ölçüde rahata kavuşur.
- İhtiyaç sahiplerine yardım eden insanlar vicdanen rahatlayıp bu yardımlardan dolayı mutlu olurlar.
- Zengin ve fakir arasındaki uçurumu ve soğukluğu ortadan kaldırıp toplumsal huzura katkı sağlar.

Salih Amel ile ilgili 3 temel kavram:

1.İman: İnanmak, tasdik etmek, emniyette olmak, güvende olmak, güven vermektir.

İman; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kaza ve kadere; hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna (kesin bir şekilde) inanmaktır.

Son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve onun tarafından insanlığa bildirilen kitabın bütün ayetlerine inanmaktır.

2.İbadet: Boyun eğmek, itaat etmek, saygı duymak, kulluk etmek, tapınmaktır.

Allah'ın insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar.

3.Ahlak: Huy, mizaç, karakter, tabiat demektir. İnsanın yaratılışından gelen özellikleri ile insanların iyiliğini ve mutluluğunu hedef alan kuralların hayata geçirilmesi ile kazanılan iyi ve güzel davranışlar.

Mehmet ERDEM

<https://www.mehmeterdem.biz/>
mehmeterdem44@yahoo.com

1.

Aşağıdaki durumlardan hangisi salih amel kapsamına girmez?

- A) Yararlı bir meslek edinmek
- B) Yoldaki bir engeli kaldırmak
- C) İhtiyaç sahibine yardım etmek
- D) İşini en güzel şekilde yapmak
- E) Yardım edenleri eleştirmek

2.

Hiz. Muhammet bir hadis-i şerifinde, Allah'ı sanki görüyormuşçasına ibadet etmenin önemine vurgu yapmış ve "Her ne kadar sen Allah'ı görmüyor olsan da Allah seni görüyor." demiştir.

Bu metinde Hiz. Muhammet aşağıdakilerden hangisine dikkat çekmiştir?

- A) Tevekkül
- B) İnalet
- C) İtaat
- D) Tevazu
- E) İhsan

2013 LYS

3.

İslam'da kulluk, sadece bir takım ibadet ve dualardan ibaret değildir. Yüce Allah'a ve O'nun rızasına ulaşmak nihai amaç olarak belirlenmiş ve Müslümanın, tüm hayatını bu bilinçle kulluğa dönüştürmesi beklenmiştir. Bundan dolayı bir Müslümanın Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yaptığı her türlü güzel ve yararlı iş, bir tür ibadet kabul edilmiştir. Her şeyin temelinde Allah rızasını gözetken bu anlayış bir ayette şu şekilde ifade edilmiştir: "De ki: Şüphesiz benim namazım da diğer ibadetlerim de yaşamam da ölümüm de âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." (En'am, 162)

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Allah'ın hoşnutluğunu kazanma çabası, kulluğun özünü oluşturur.
- B) İslam'ın ortaya koyduğu dindarlıkta, birey topluma tabidir.
- C) İslam, dindarlığı hayatın bütününe yaymaya çalışır.
- D) Allah ibadetleri niyetlere göre değerlendirir.
- E) Kulluk Müslümanın tüm yaşamına yansımalıdır.

2014 LYS

4.

İbadet, insanın Allah'a bağlılığının bir göstergesidir. İbadetin, gösteriştenden uzak bir biçimde, yalnız Allah'ın emrini yerine getirmek ve O'nun rızasını kazanmak için yapılması gerekir. Böylece ibadet; insanın Allah'a olan inancını pekiştirir, O'na olan sevgisini artırır, ahlakını olgunlaştırıp kötü huyları terk etmesine yardımcı olur. **Metinde vurgulanan tutum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?**

- A) İtaat
- B) İhsan
- C) İhlas
- D) Takva
- E) Hidayet

5.

Kur'an-ı Kerim'de; Müslümanın her türlü aşırılıktan uzak, ölçülü, dengeli bir yol, inanç ve yaşam biçimini benimsemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Hiz. Muhammed zamanında yaşanan bir olay da bu duruma örnek verilebilir: Sahabelerden birinin; çok sevap kazanmak için sürekli namaz kıldığı, bir diğerinin ise sürekli oruç tutmak üzere yemin ettiği bilgisi Hiz. Muhammed'e ulaşır. O, bu durumdan hiç memnun olmaz ve söz konusu sahabelerin yanına giderek "Ben Allah'tan en çok korkanınızım. Ama ben bazen namaz kılar bazen dinlenirim, bazen oruç tutar bazen de yerim." der ve onların da aşırıya gitmekten uzak durmalarını ister.

Bu parçada Hiz. Muhammed'in eleştirdiği tutum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Fitne
- B) Haset
- C) İfrat
- D) İnkâr
- E) Taassup

2020 AYT

6.

İman, kalpte gerçekleşen ve özünde soyut olan bir olgudur; onu görünür hâle getiren ibadetlerdir. Bununla birlikte ibadetin; sadece namaz, oruç ve hac gibi temel dinî vazifelere indirgenmesi doğru değildir. Bir Müslümanın Allah'ın rızasını gözeterek yaptığı her türlü eylem, ibadet kapsamına girer. Bu husus, Kur'an-ı Kerim'de "salih amel" kavramıyla ifade edilmiş ve pek çok ayette iman ile ilişkilendirilmiştir. Beyyine suresinde yer alan şu ayet bunun en güzel örneklerinden biridir: "İman edip, salih ameller işleyenler var ya; işte onlar yaratılmışların en hayırlısıdır." (98: 7)

Bu parçadan hareketle salih amelle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dindarlığın en ideal şeklidir.
- B) Gayesi Allah'ın hoşnutluğunu elde etmektir.
- C) Ahlaki olgunluğu hedeflemektedir.
- D) İncanın varlığının ölçütüdür.
- E) Geniş bir içeriğe sahiptir.

2015 YGS

7.

Hiz. Ömer, Übey bin Kâ'b'a takvanın ne olduğunu sorar. Hiz. Übey de ona:

- Sen hiç dikenli bir yolda yürüdün mü ey Ömer der. Hiz. Ömer:

- Evet, yürüdüm, karşılığını verince bu sefer:

- Peki, ne yaptın, diye sorar.

Hiz. Ömer: Elbisemi topladım ve dikenlerin bana zarar vermemesi için bütün dikkatimi sarf ettim cevabını verir.

Bunun üzerine Übey:

- İşte takva budur, der.

Bu parçaya göre takvanın anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğada yürürken dikkatli olmak
- B) Allah'ın her buyruğuna özenle uymak
- C) Elbiseleri zararlı maddelerden korumak
- D) Kelimelerin anlamını sorarak öğrenmek
- E) Öğretirken buldurma yöntemini kullanmak

8.

Kur'an-ı Kerim, Yüce Allah'ın Hz. Muhammet'in şahsında tüm insanlığa olan hitabıdır. İnsanların bir benzerini ortaya koymada âciz kaldıkları eşsiz bir ifade üslubuna sahiptir. Hz. Muhammet'in peygamberliğini kapsayan yirmi üç yıllık bir zaman diliminde indirilmiş ve kayda geçirilmiştir. Hz. Ebu Bekir zamanında iki kapak arasında toplanmış, Hz. Osman döneminde de çoğaltılmıştır. Her devirde yalan üzere ittifak etmeleri mümkün olmayan geniş bir topluluk tarafından nakledilerek günümüze ulaşmıştır.

Bu parçada Kur'an-ı Kerim'le ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden bahsedilmemiştir?

- A) Mucize bir metin olmasından
- B) Hz. Muhammet'e tek parça hâlinde indirilmemiş olmasından
- C) Mesajının evrensel olmasından
- D) Dinî hükümlerin ana kaynağı olmasından
- E) Tarih boyunca hiçbir değişikliğe maruz kalmamış olmasından

9.

Akif, babasının namaz kıldıktan sonra şu duayı yaptığını duyar: "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla! Rabbim beni, senin yoluna, dosdoğru yola ilet. Sana iman edip emirlerine uyan, yasaklarından ve sana karşı gelmekten sakınan kullarından eyle. İbadetlerimi riyadan uzak, sadece senin rızanı gözeterek yapmamı ve seni görüyormuş gibi yaşamayı nasip eyle."

Bu parçada verilen duadan aşağıdaki kavramlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) İhsan
- B) Sırat-ı müstakim
- C) İnfak
- D) İhlas
- E) Takva

AYT-2021

10.

"Rüşdüne erişinceye kadar yetimin malına, onun iyiliğine olmadıkça el sürmeyin. Ölçü ve tartıyı adaletle yapın. Biz herkese ancak gücünün yettiği kadarını yükleriz. Söz söylediğiniz zaman, yakınlarınız hakkında bile olsa adaletli olun. Allah'a verdiğiniz sözü eksiksiz yerine getirin. İşte düşünüp öğüt alınız diye Allah size bunları emretti. Şüphesiz bu benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun; (başka) yollara sapmayın; sonra onlar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte günden korunmanız için Allah bunları size emretti." (En'âm suresi, 152,153. ayetler)

ayetlerinde aşağıdaki kavramlardan hangilerine değinilmiştir?

- I. Hidayet
- II. Cihat
- III. Sırat-ı müstakim
- IV. İhsan

- A) I ve III
- B) I, II ve IV
- C) II, III ve IV
- D) III ve IV
- E) I ve II

11.

"De ki: 'Rabbimin sözleri için denizler mürekkep olsa ve bir o kadar mürekkep ilave etseydik dahi Rabbimin sözleri bitmeden önce mutlaka deniz tükenirdi.'" (Kehf, 109)

Verilen ayetten hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yüce Allah'ın (c.c.) ilim ve hikmeti sonsuz ve sınırsızdır.
- B) Denizlerin büyüklüğünün Allah'ın (c.c.) ilmi yanında bir önemi yoktur.
- C) Yüce Allah'ın ilmini yazmak için denizlerin tamamı mürekkep olarak kullanılsa bile yetmez.
- D) Denizlerin tükenmesi Allah'ın (c.c.) ilmi ve hikmetinin ölçüsünü anlatmaktadır.
- E) Allah'ın (c.c.) sonsuz ilmi O'nun kudreti ve iradesi ile ilişkilidir.

12.

I. İbadetleri samimiyetle yerine getirmek
II. Büyüklerinin takdirini kazanmak için yardım etmek
III. Sadece Allah'ın rızasını kazanmak için çaba harcamak

Numaralanmış durumlardan hangileri ihlaslı bir kişiden beklenmez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

13.

"O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever. Onlar çirkin bir şey yaptıkları veya kendilerine kötülük ettikleri zaman Allah'ı hatırlarlar da hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki? Onlar, yaptıklarında bile bile ısrar etmezler." (Âl-i İmran; 134-135)

Buna göre muttakiler hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Muhsindirler.
- B) İhlaslı kişilerdir.
- C) Dünya ehli dirler.
- D) İhsan sahibidirler.
- E) Hidayete ermişlerdir.

14.

"Rabbimizin bağışına ve takva sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun! O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever. Yine onlar ki bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tövbe istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler." (Al-i İmran suresi, 133-135. ayetler)

Verilen ayetlerden takva sahipleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Sabırlıdır
- B) Yapıcıdır
- C) Münzevidir
- D) Diğerkâmdır
- E) Yanlışta direnmez

1.

Aşağıdakilerden hangisi salih amel olarak değerlendirilemez?

- A) Bir çocuğun bisikletini ücret almadan tamir etmek
- B) Tedavisi olmayan bir hastalığın ilacını bulmak
- C) İnsanların işini kolaylaştıran bir alet icat etmek
- D) Sosyal adaleti sağlayacak bir projede çalışmak
- E) Yapılan yardımı yetersiz bulup yüzünü ekşitmek

2.

* “Ey Âdemoğulları! Size “Şeytana kulluk etmeyin, o sizin için apaçık bir düşmandır; bana kulluk edin, doğru yol budur” dememiş miydiniz?” (Yasin suresi 60 ve 61. ayetler)

* “Şüphesiz bu benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun; (başka) yollara sapmayın; sonra onlar sizi Allah’ın yolundan ayırır. İşte günahattan korunmanız için Allah bunları size emretti.” (En’âm suresi, 153. ayet)

* “Kendilerine bilgi verilenler, Rabbinden sana indirilenin, gerçeğin ta kendisi olduğunu ve çok güçlü, her türlü övgüye lâyık olan Allah’ın yolunu gösterdiğini çok iyi bilirler.” (Sebe’ suresi, 6. ayet)

Bu ayetlerden aşağıdaki sonuçların hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsan kendi yolunu kendisi seçmektedir.
- B) Şeytan insanı eğri yollara yöneltmektedir.
- C) Kur’an insanlara doğru yolu göstermektedir.
- D) Bilgili kişiler Allah’ın yolunu kolayca bulmaktadır.
- E) Doğru yolu seçen yanlış yapmaktan korunmaktadır.

3.

I. İslam dini anlamında kullanılır.

II. Türkçeye ‘doğru yol’ veya ‘dosdoğru yol’ olarak çevrilir.

III. Fatiha suresini okuyan, Allah’tan kendisine doğru yolu göstermesini ister.

IV. Müslüman olmayan bir kimsenin İslam dinine girmesi anlamına gelmektedir.

Numaralanmış yargılardan hangileri sırat-ı müstakim kavramıyla ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I, II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4.

Cihat, Müslüman’ın vatanında kimliği ve kişiliği ile var olma, kendi bağımsızlığını koruma yanında zulme ve zalime karşı milletin hukukunu savunma çabasıdır. Hakkı tutup kaldırmak ve yeryüzünde hakkın ve adaletin hâkim olmasını sağlamaya çalışmaktır. Zulme ve zalime karşı hakkı savunmak bazen kalemlerle bazen kelimelerle olur. Mümin, an gelir eliyle gün olur malıyla Allah yolunda mücadele eder.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi cihadın amaçları arasında sayılamaz?

- A) Adaletin yaygınlaşmasını sağlamak
- B) İnsanları haktan haberdar etmek
- C) Mazlumların hakkını savunmak
- D) Yazar ve hatipleri desteklemek
- E) Yuvasını ve yurdunu korumak

5.

“Üç şey ölüyü mezara kadar takip eder; ikisi döner, biri kalır. Ailesi, malı ve ameli onu takip eder. Ailesi ve malı döner, ameli kalır.”

Buna göre,

- I. Aile, çocuklara miras bırakmak için mal biriktirmelidir.
- II. Cenaze namazını ölenin ailesinin kılması yeterlidir.
- III. Bir gün öleceğini bilen kişi, amellerine dikkat etmelidir.

yargılarından hangileri bu hadisin mesajıyla örtüşmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

6.

* “Ey İnsanlar, düşmanla savaşmak üzere karşı karşıya gelmeyi temenni etmeyiniz. Allah’tan, sizi savaştan korumasını isteyiniz. Düşmanla karşılaşınca da sabrediniz.” (Hadis-i şerif)

* Cihadın bir çeşidi olan savaş, ancak zorunlu hâllerde başvurulacak bir durumdur.

Bu öncüllerden aşağıdaki sonuçların hangisi çıkarılamaz?

- A) Cihat savaşı da kapsayan genel bir kavramdır.
- B) Savaş gerektiğinde kaçınılmaz bir zorunluluktur.
- C) Asıl olan barıştır ve barışı korumak herkesin görevidir.
- D) Düşmanla savaşmak değil düşmanlığı bitirmek arzulanmalıdır.
- E) İnsan kendi nefsiyle cihat etmeyi en önemli görevi kabul etmelidir.

7.

“Ey iman edenler! Allah’a ve ahirete inanmadığı hâlde insanlara gösteriş olsun diye malını harcayan kimse gibi sadakalarınızı başa kakmak ve gönül kırmak suretiyle boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan ve maruz kaldığı şiddetli yağmur nedeniyle çıplak kalan bir kayanın durumu gibidir. Onlar kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah kâfirler topluluğunu hidayete erdirmez.” (Bakara suresi, 264. ayet)

Bu ayette aşağıdaki kavramlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Cihat
- B) Hidayet
- C) İhlas
- D) İhsan
- E) Takva

8.

Dinî bir kavram olarak cihat, İslam dininin insanlığın huzuru için koymuş olduğu ilkelere uygun davranmak amacıyla çalışma ve gayret sarf etme anlamına gelmektedir.

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisi cihat kapsamına girmez?

- A) Fitne ve fesadı önleyerek güven ve huzuru sağlamak
- B) Nefsin bütün isteklerini yerine getirmek için gayret etmek
- C) İslam’a ve insanlara yararlı olacak ilmî çalışmalar yapmak
- D) İyilikleri yaygınlaştırmak ve kötülükleri yok etmek için çalışmak
- E) Gerektiğinde vatanını savunmak için düşmana karşı savaşmak

9.

* İnsanın daima Allah'ın huzurunda olduğunu bilmesi ve O'nu görüyor gibi yaşamasıdır.
* İnsanın bütün söz, davranış, inanç ve ibadetlerinde yalnızca Allah'ın rızasını gözetmesidir.
* Allah'ın insanlara akıl, düşünme, öğrenme, hatırlama gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulmasıdır.
* Allah'a iman edip dinin emir ve yasaklarına uyarak Allah'a karşı gelmekten sakınmak; dünya ve ahirette insana zarar verecek inanç, söz ve davranışlardan uzak durmaktır.
Bu tanımlarla aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangisi dışarda kalır?

- A) Cihat
- B) İhlas
- C) Takva
- D) Hidayet
- E) İhsan

10.

Cihadın bir türü de insanın iç dünyasını eğiterek güzelleştirme ve zenginleştirme çabasıdır. Bu amaçla yapılan cihat, insanın her türlü olumsuz düşünce ve davranıştan uzaklaşıp nefsinin aşırı isteklerinden kurtulması, Yüce Allah'a manevî olarak yaklaşabilmek için Hz. Peygamber'i örnek alarak yapılan her türlü gayret olarak tanımlanabilir.

Aşağıdaki hadislerden hangisi cihadın bu türünün dayanaklarından biridir?

- A) "Ellerinizle, dillerinizle ve mallarınızla cihat edin."
- B) "Mücahit, Allah'a itaat yolunda nefsi ile cihat edendir."
- C) "İşin başı, İslâm/teslimiyet, direği namaz, zirvesi ise cihattır."
- D) "Her kim Allah yolunda savaşacak bir askeri (savaş için) donatırsa kendisi de savaşmış gibi olur..."
- E) "Amellerin en üstünü; vaktinde kılınan namaz, anne babaya iyi davranmak ve Allah yolunda cihat etmektir."

11.

Yüce Allah, Tevbe suresi 122. ayette şöyle buyurmaktadır: "Müminlerin hepsinin toptan sefere çıkmaları doğru değildir. Onların her kesiminde bir grup dinî ilimlerde geniş bilgi elde etmek ve insanlar savaştan döndüklerinde onları ikaz etmek için geride kalmalıdır..." Bu ayetten cihadın bazı durumlarda farz-ı kifaye olduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre,

- I. Bir milletin ordusunun dışında kalan fertlerinin düşmanla savaşması,
 - II. Ekonomik, teknolojik, psikolojik vb. saldırıların boşa çıkarılması,
 - III. Nefse karşı kötülüklerden kaçınma ve iyiliklere yönelme mücadelesi verilmesinden
- hangileri farz-ı kifaye kabul edilen cihat çeşitlerindendir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

12.

- I. Düşmanlara karşı ülkeyi savunmak amacıyla silahlı mücadele vermek
 - II. Ahlakını güzelleştirmek, kötülüklerden uzak durmak için nefsiyle mücadele etmek
 - III. İyiliğin yerleşmesi ve kötülüğün ortadan kalkması için maddi ve manevi tüm imkânlarını kullanmak
- Numaralanmış cihat türlerinden hangilerinin "mücadele alanı" daha çok bireyle ilgilidir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

13.

Müslümanlar, insanlığın huzuru için çaba gösterir ve her türlü fitne fesatla mücadele ederler. Bu mücadele ilim, mal, dil ve beden gibi pek çok vasıta ile gerçekleştirilebilir. İslamiyet'te öldürmek değil, yaşatmak için gayret sarf etmek esastır. Nitekim Allah "... Kim, bir insanı, bir can karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür. Her kim de birini (hayatını kurtararak) yaşatırsa sanki bütün insanları yaşatmıştır..." (Mâide suresi, 32) buyurmuştur.

Aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisinin mesajı bu metnin ana düşüncesinden farklıdır?

- A) "... Canını savunurken öldürülen kişi şehittir. ..."
- B) "Bilin ki cahiliye dönemindeki tüm kan davaları kaldırılmıştır."
- C) "Her Müslümanın bir başka Müslümana kanı, malı ve ırzı haramdır."
- D) "Allah katında bir müminin öldürülmesi, dünyanın yok olmasından daha büyük suçtur."
- E) "Kim de bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde devamlı kalmak üzere cehennemdir." (Nisa suresi, 93)

14.

Allah yolunda veya O'nun korunmasını emrettiği kutsal değerler olan din, vatan, namus, mal ve can güvenliği için mücadele ederken hayatını feda etmeye şehadet denir.

Bu tanım,

- I. "Allah yolunda muharebede öldürülen kimse şehittir. Allah yolunda diğer sebeplerle ölenler de şehittir."
 - II. "Bir kimse bütün samimiyetiyle Allah'tan şehitlik isterse Allah onu, yatağında ölse dahi şehitler mertebesine erdirir."
 - III. "Malını savunurken öldürülen şehittir, canını savunurken öldürülen şehittir, dini uğruna öldürülen şehittir, ailesini savunurken öldürülen de şehittir."
 - IV. "Ey İnsanlar, düşmanla savaşmak üzere karşı karşıya gelmeyi temenni etmeyiniz. Allah'tan, sizi savaştan korumasını isteyiniz. Düşmanla karşılaşınca da sabrediniz."
- numaralanmış hadislerden hangileriyle ilişkilendirilebilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) II ve IV

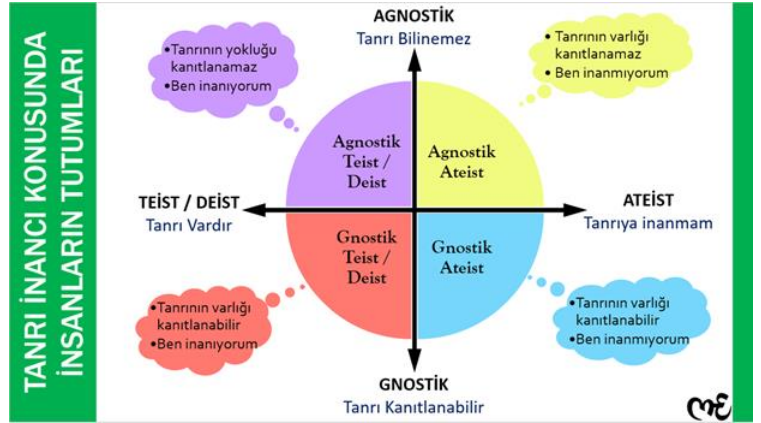
İNANÇLA İLGİLİ MESELELER

1. İnançla İlgili Felsefi Yaklaşımlar:

Tarih boyunca inanç konuları hakkında pek çok dinî ve felsefi yaklaşım ortaya çıkmıştır.

A) Teizm

Teizm, varlığı zorunlu ve her şeyin yaratıcısı olan bir Tanrı inancını savunan felsefi düşüncedir. Türkçede "Tanrıcılık" şeklinde ifade edilen bu inancı benimseyen kimselere teist denilir. Tevhit inancına dayanan İslam dini bu felsefi yaklaşımla uyum içindedir. Teizm; Tanrı'nın varlığını, yaratıcılığını, gerçek, şuurlu ve iradeli bir varlık olduğunu kabul eder.

Tanrı sonsuz güç ve kudret sahibidir. Her şeyi bilir, görür, duyar ve takdir eder. Adil, iyi ve merhametlidir. Vahiy göndererek insanlarla iletişime geçer, evrene ve insana etki eder. Onu ibadet ve itaate muhatap olarak görür. Teizmin bazı çeşitleri: **Monoteizm**; tek tanrıcılık demektir. **Politeizm** ise çok tanrıcılık demektir. Her bir Tanrı'nın, özellikleri gibi görevleri de farklıdır.

İslamiyet, tevhit inancına dayanır. Tevhit, Allah'ı (c.c.) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, O'nun tek ve eşsiz olduğuna inanma, O'na hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah (c.c.) için yapma demektir. Tevhidin zıddı olan şirk; Allah'a (c.c.) inanmakla birlikte başka varlıkları da tanrı kabul etmek, Allah'a (c.c.) başka bir varlığı denk görmek demektir.

B) Deizm

Deizm, Tanrı'nın varlığına inanmakla birlikte Tanrı'nın yaratma dışındaki sıfatlarını reddeden düşüncenin adıdır. Bu düşünceye sahip kişilere de deist denir. Deistler, Tanrı'nın varlığını her şeyin yaratıcısı olduğunu kabul eder ancak diriltme, rızıklandırma, cezalandırma ve affetme gibi sıfatlarını yok sayarlar. Tanrı'nın evrene ve insana etkisini kabul etmezler. O'nun yaratılış sonrasında evrenle ilgilenmediğini varsayarlar. Kâinat onun tarafından tasarlanmış ve hareketi başlatılmıştır. Bundan sonra ise tanrıdan bir müdahale olmadan doğa kanunlarına göre kendi kendine işler. Deistler vahyi ve peygamberliği de reddederler.

İslamiyet, deist yaklaşımı kesin bir dille reddeder. Dinimize göre evreni ve evrendeki her şeyi yaratan Allah'tır (c.c.). Onun, evren üzerindeki hâkimiyeti sürekli olarak devam etmektedir.

C) Materyalizm

Türkçede "Maddecilik" olarak isimlendirilir. Materyalizm maddî âlemin ötesinde herhangi bir varlık alanı tanımayan dünya görüşüdür. Bu inançta olan kişilere materyalist denir. Materyalizme göre her şey maddeden ibarettir. Maddeden bağımsız fizik ötesi bir alan yoktur. Varlığın insan algısının sınırlarını aştığını kabul etmez. Sadece maddi alanın sınırları içinde olanları var kabul eder. Olup biten her şeyin sadece maddi sebeplerle açıklanabileceğini iddia eder. Bundan dolayı Tanrı ve melek gibi varlıkları ve vahiy, peygamberlik, ilahi kitap, diriliş ve ahiret gibi olguları kabul etmez. Dolayısıyla özünde Tanrıtanımaz (ateist) bir düşünceye sahiptir.

İslamiyet, materyalist anlayışı kesin bir dille reddeder. Dinimize göre evreni ve evrendeki bütün varlıkları yaratan Yüce Allah'tır (c.c.). Evren ve varlıklar sonradan meydana gelmiştir. Sonradan meydana gelen bütün varlıkların bir yaratıcısı olması gerekir.

D) Pozitivizm

Pozitivizm (olguculuk); sadece deneysel bilimi temele alan dünya görüşünün adıdır. Pozitivizm, metafizik ile bilim arasında kesin sınırlar koyar. İnancı ve sezgisel olanı bilimin dışında kabul eder. Tek bilgi türü olarak bilimsel bilgiyi öne çıkarır. Dinî ve metafizik düşünceye dayanan verilerin yerini sadece akla, gözleme ve deneye dayalı pozitif bilginin almasını öngörür. Auguste Comte tarafından kurulan Pozitivizm; modern Batı düşüncesinde sadece bilim alanıyla sınırlı kalmamış, bir sosyal teoriye dönüşmüştür.

Bu anlayışa göre din ve metafizik, toplumun ilkel dönemlerinde bir ihtiyacı karşılamış olabilir ama bilimin ilerlemesiyle birlikte artık bunlara ihtiyaç kalmamıştır.

İslam'a göre sağlam duyular, bilgi kaynaklarından biri olmasına karşın tek bilgi kaynağı olarak kabul edilmez. Doğru bilginin kaynakları selim akıl, vahiy ve sağlam duyulardır.

E) Sekülerizm

Seküler kelimesi, kavram olarak inançtan kaynaklanan düşünceleri dünya işlerine karıştırmama anlamına gelir. Pozitivizmin ortaya çıkardığı materyalist düşünce biçiminin sosyal hayattaki yansımasıdır. Sekülerizm toplumu ilgilendiren hukuki konularda, sosyal kararlarda ve yönetimin işleyişinde din kaynaklı görüşlerin tamamını dışlayarak sadece bilimin verilerine göre hareket etmeyi savunur. Bu özelliği ile dünyevileşme anlamına da gelir. **Sekülerizm, insanı dünya yaşamı ile sınırlandırmakta, İslam'ın temel inanç esaslarından ahirete imanı yok saymaktadır.**

F) Agnostisizm

Tanrı hakkında kesin bilgi elde etmenin mümkün olmadığını savunan felsefi yaklaşımın adıdır. Agnostiklere göre Tanrı'nın varlığı kesin olarak bilinmeyeceği gibi yokluğu da kesin olarak bilinemez. Agnostik bakış açısında, Tanrı'nın varlığı yanında ahiretle ilgili meselelerin de doğrulanması mümkün görülmez ve herhangi bir dini benimsemek anlamsızdır.

İslam'a göre Allah'ın (c.c.) varlığı açık ve kesindir. Bu konuda en ufak bir şüphe yoktur. Yüce kitabımız bu konuda; çevremizden, varlıklardan, gök cisimlerinden, doğa olaylarından, evrendeki düzenden birçok örnek verir.

G) Ateizm

Ateizm, Tanrı'nın var olmadığı inancına dayanan felsefi akımdır. Ateizm, sadece Tanrı inancına değil metafizik alana ait her şeye karşıdır. Bu akımı benimseyenlere ateist denir.

İslam'a göre insan fitratında Allah (c.c.) inancı doğuştan vardır.

H) Nihilizm

"Hiççilik" şeklinde Türkçeye tercüme edilir. Anlam, değer yargısı, inanç, ahlak, düzen, iyi ve kötü gibi kavramları geçersiz kılmaya çalışan her türlü felsefi, sosyal, siyasi ve ahlaki tutumu ifade eden düşünce şekline nihilizm denir. Felsefi yönden hiçbir gerçek kabul etmeyen, sosyal yönden var olan toplum düzenini benimsemeyen, siyasi yönden her türlü otoriteyi reddeden, ahlaki yönden hiçbir değeri tanımayan kişilere nihilist denir.

İslamiyet'e göre evren ve insan, amaçsız yaratılmamıştır. İnsan, eşref-i mahlûkattır yani yaratılmışların en şerefliisidir. O, amaçsız yaratılmamıştır. İslam, kötümser ve karamsar bakışı kabul etmez. Ümitsizliğe düşmemek gerektiğini hatırlatır.

Kötülük Problemi

"Tanrı varsa yeryüzünde neden bu kadar çok kötülük olabiliyor? Tanrı kötülükleri niçin önlemiyor? Dünyada bu kadar kötülük olduğuna göre demek ki Tanrı yoktur." önermesi üzerinden Tanrı'yı inkâr etmenin bahanesi olarak kullanılmaktadır. Kötülük problemi ateizm, agnostisizm, nihilizm gibi akımlara yönelmede etkilidir.

Bazı Hatırlatmalar:

- İnancımıza göre hayrı da şerri de yaratan Allah'tır (c.c.). Allah'ın (c.c.) şerri yani kötülüğü yaratması, olumsuzluk olarak değerlendirilemez.
- Şer olmasaydı hayrın da değeri kalmazdı
- Dünya, insan için bir imtihan alanıdır. İnsan burada Allah (c.c.) tarafından sınanmaktadır.
- Yeryüzünde kötülükler varsa bu, insanın aklını ve iradesini kötü yönde kullanmasından kaynaklanmaktadır.
- Kötülük bir oranda görecelidir.
- Bazı şeyler sonuçları itibarıyla iyidir.
- Başımıza gelenler bazen çoğunlukla yaptıklarımızın sonucudur.

2. Yeni Dinî Hareketler

20. yüzyılın ikinci yarısından sonra ortaya çıkan ve geleneksel tek tanrılı (monoteist) ve çoktanrılı (politeist) dinlerden farklı bir söylem ve örgütlenme tarzına sahip olan dini hareketlerdir. Bu hareketlerin hedef kitlesi çoğunlukla gençlerden oluştuğu için **"gençlik dinleri"** olarak da adlandırılır.

Yeni dinî hareketler, çoğunlukla Batı Avrupa, Uzak Doğu ve özellikle Kuzey Amerika toplumlarında yaygın din veya mezheplerin bir alt kolu olarak ortaya çıkmıştır.

Kıyametten önce barış ve selametın hüküm süreceğine veya kıyametin kopuşu sırasında kendilerinin kurtarılacağına inanan bu hareketlere **"Kıyamet Tarikatları"** da denir. Bunlar **2000'li yıllarda** yaygınlaştığı için de **"Milenyum Tarikatları"** olarak da anılmaktadır.

Hristiyan Batı dünyasında ortaya çıkan yeni dinî akımlar genel olarak iki grupta ele alınabilir:

! Mevcut dinî yapı ve gelenekle bir şekilde ilgili olanlar

! Mevcut dinî yapı ve geleneğe aykırı olan, Batı'ya dışarıdan gelen akımlar.

Yeni dini hareketlerin ortaya çıkmasının temel nedenleri:

- 1) Modernleşme süreci ile birlikte yaşanan değişimler
- 2) Hızlı şehirleşmeden kaynaklanan toplumsal değerlerdeki bozulmalar
- 3) Bireyci düşüncenin ve yaşantının hâkim olması,
- 4) Dinî sorumluluklardan kaçma eğilimi
- 5) Aile bağının zayıflaması, kendi farklılığını vurgulama arzusu
- 6) İnsanların hızlı zenginleşme ve yükselme arzuları
- 7) Geleneksel değerlerden kopmalar
- 8) İnsandaki dünyevileşme arzusu

Yeni dinî hareketlerin belli başlı özellikleri

- * Tanrı'yla veya mutlak varlıkla ilişki kurmayı önerir.
 - * Kendilerine özgü ahlaki normlara sahiptir.
 - * Hareketin liderine kayıtsız teslimiyet, itaat ve bağlılık esastır.
 - * Hareketin lideri, hem otoriter hem de karizmatik özelliğe sahiptir.
 - * Üyelerin, hareketin ilkelerini eleştirme hak ve özgürlüğü yoktur.
 - * Milenyum olgusuna kuvvetli vurgu söz konusudur.
 - * Harekete yeni üye kazandırmak için misyoner gibi çalışmak esastır.
 - * Toplumdaki yaygın din anlayışına karşı çıkarlar.
 - * İnsanlara toplumun kurtulacağı ve geleceğin daha iyi olacağı konusunda ümit verirler.
 - * Üyeleri arasında gizli ve örgütlü bir sistem vardır.
 - * Yeni üye kazanabilmek için idol olarak kabul edilen kişilerle popüler müzik etkinlikleri düzenlerler.
 - * Topluluğun işaretlerini taşıyan belli kılık ve kıyafetleri özendirirler.
 - * Uyuşturucu ve cinselliği serbest olarak sunma gibi çeşitli beyin yıkama yöntemlerine başvururlar.
- Ülkemizde de yeni dinî hareketlerden etkilenenler ve Reiki, Sahaja Yoga, Transandantal Meditasyon gibi dinî hareketlere bağlı olanlar bulunmaktadır.

Din İstismarı

İstismar; menfaat sağlamak, bir kimse ya da zümrenin iyi niyetini ve bu yöndeki davranışlarını kötüye kullanmak, suiistimal etmek, sömürmek gibi anlamlara gelir. Din istismarı ise; dini, şahsi çıkar, siyasi menfaat veya nüfuz sağlamak için kullanmaya, gizli emellerin üzerini dini söylem ve hareketlerle örtmeye denir.

- Dinî değerleri benimseme konusunda samimi olmayan kimselerin siyasi, ekonomik ve sosyal kaygılarla menfaat ve güç elde etmek için din üzerinden söylem ve davranış geliştirmesi din istismarıdır.
- Ticari işletmelerin sadece ekonomik kaygıyla dinî önemi olan dönemlerde pazarlamalarını dinî değerler üzerinde yapması, dinin ekonomik yönden istismarına örnektir.
- Toplum önünde değerli bir yer edinebilmek, yaptıklarına bir meşruluk kılıfı bulabilmek için dinî söylemlerde bulunmak, din istismarının sosyal boyutuna birer örnektir.

Siyasi erki ele geçirme isteği, ekonomik sıkıntılar, köyden kente göç, teknolojik alanda yaşanan hızlı gelişmeler ve bunun yol açtığı sorunlar, ailelerin ilgisizliği, din eğitiminin yeterli ve gerekli düzeyde verilmemesi vb. sebepler din istismarını kolaylaştırmaktadır.

İslamofobi

İslamofobi (İslam korkusu), İslam'dan ve Müslümanlardan gerekçesiz şekilde korkulması anlamını taşır. Bu korkunun en önemli sebepleri İslam'ın doğru bir şekilde bilinmemesi ve birincil kaynaklardan araştırılarak öğrenilmemesi, ayrıca bazı devlet liderlerinin Müslümanlar hakkındaki art niyetli söylemleridir

İslamofobinin Nedenleri:

- İslam'ın, kaynaklarından öğrenilmemesi
- İslam hakkında önyargıların olması
- Bazı terör gruplarının İslam'ın adını kullanmaları
- Bazı politik grupların ve siyasetçilerin ırkçı söylemleri
- Batı ülkelerinde İslam dininin yeterince tanınmaması
- Bazı Müslümanların ve İslami grupların yanlış tutumları
- Din konusunda aşırı tutucu grupların başka dinlere olumsuz bakışı

Mehmet ERDEM

<https://www.mehmeterdem.biz/>

1.

İslamiyet'te iyilik ve kötülük, hayır ve şer kavramlarıyla ifade edilir. Kâinatta var olan her şey gibi hayır ve şer de Allah tarafından yaratılır. Hayır, Allah'ın hem iradesi hem de rızası ile yaratılırken şer onun yalnızca iradesi ile ortaya çıkar. İnsan, hayır ve şer arasında Allah'ın kendisine vermiş olduğu özgür irade ile bir tercihte bulunur. İnsanın ödüllendirilmesinin veya cezalandırılmasının temelinde de yaptığı bu tercih yatmaktadır. Ne var ki bazen insan, kendi iradesini aşan ve tercihte bulunmakta zorlandığı durumlarla karşılaşabilir. Bu türden durumlarda hayır ve şerrin ne olduğunu kavrayabilmek insanın elinde olmayabilir. Bununla ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "...Sizin için hayırlı olduğu hâlde bir şeyi sevmemeniz mümkündür. Sizin için kötü olduğu hâlde bir şeyi sevmeniz de mümkündür. Allah bilir, siz bilmezsiniz." (Bakara, 216)

Bu parçadan hayır ve şer ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Allah'ın şerri yaratmış olması, ona razı olduğu anlamına gelmez.
- B) Hayır ve şerrin bilinmesinde, insan akli tek başına yeterlidir.
- C) İnanan insanın tercihi şerden yana değil, hayırdan yana olmalıdır.
- D) Hayır ve şerrin yaratılması, Allah'ın irade ve kudretine bağlıdır.
- E) Varlıktaki hayır ve şer bazen ilk bakışta anlaşılamayabilir.

(2013 LYS)

2.

Kâinatta tesadüfle açıklanması mümkün olmayan bir uyum vardır. Her şey mükemmel bir düzen içerisinde gerçekleşir. Bu uyum ve düzen ilahi bir iradeye işaret eder. Mevlana bu durumu şu şekilde dile getirir: "Eli görmeyen kişi, yazıyı kalem yazdı sanır."

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Ahiret hayatı
- B) İnsanın alın yazısı
- C) Peygamberliğin gerekliliği
- D) Allah'ın varlığı
- E) İbadetin gerekliliği

(2014YGS)

3.

"Onlar Allah'ı bırakıp kendilerine ne zarar ne fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve 'Bunlar, Allah katında bizim şefaathçilerimizdir.' diyorlar. De ki: 'Siz Allah'a göklerde ve yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Haşa! O, onların ortak koştuklarından uzak ve yücedir.'" (Yunus, 18)

Bu ayette eleştiri konusu yapılan inanma biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Monoteizm
- B) Ateizm
- C) Politeizm
- D) Satanizm
- E) Teizm

(2014 LYS)

4.

Yüce Allah'ın varlığına inanmak O'na dair birtakım kabulleri de beraberinde getirir. Bu kabullerin neleri ihtiva etmesi gerektiği ise sadece Allah'ın Cebrail aracılığıyla peygamberlerine ilettiği vahiy sayesinde bilinebilir. Bu nedenle meleklere, peygamberlere ve kitaplara iman konusunun Allah'a imandan bağımsız düşünülmemesi gerekir. Nitekim Allah'ın varlığını kabul etmelerine rağmen O'nun elçisini ve getirdiği Kitab'ı inkâr eden Mekkelilerin tutumları Kur'an-ı Kerim'de şiddetle eleştirilmiştir.

Bu parçada vurgulanan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İman bir kabuller bütünüdür.
- B) İnançlar arasında derecelendirme söz konusudur.
- C) İnanılacak esaslarda değişiklik yoktur.
- D) Herkesin imanı eşittir.
- E) Allah'ı inkâr etmek en büyük günahdır.

(2016 LYS)

5.

XX. yüzyıldan itibaren daha çok Batı toplumlarında ortaya çıkan ve Türkiye'de "Milenyum Tarikatları", "Kıyamet Tarikatları" gibi isimlerle anılan yeni dinî hareketlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir kurtarıcının toplumu ıslah edeceği ve böylece geleceğin daha iyi olacağına dair inançları vardır.
- B) Grup üyelerinin uymak zorunda olduğu birtakım kurallar söz konusudur.
- C) Hızlı modernleşen ve geleneksel değerlerinden uzaklaşan toplumlarda daha yaygın görülür.
- D) Grup üyeleri, hiyerarşik yapıdan uzaktır ve eşit haklara sahiptir.
- E) Yeni üye kazanabilmek için misyoner faaliyetlere önem verirler.

(2020 AYT)

6.

Teizm; tek bir Tanrı'nın varlığını, şuurlu ve iradeli bir varlık olduğunu kabul eder. Tanrı'nın âlemi var ettiğine, vahiy göndererek insanlarla iletişime geçtiğine, âleme ve insana daima müdahil olduğuna vurgu yapar. Başka bir ifadeyle teizm, Tanrı'nın mutlak kudret sahibi olduğuna, her şeyi bildiğine, gördüğüne, duyduğuna ve takdir ettiğine inanır. Nitekim teist düşünceye göre Tanrı, değerler kaynağı ve koruyucusudur; insanın kendisine ibadet ve itaat etmesini ister. Bunlar, teizmi diğer Tanrı anlayışlarından ayıran temel özelliklerdir.

Bu parçadan hareketle teizmle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tanrı yarattıklarını yeniden diriltip hesaba çekecektir.
- B) Tanrı'nın âlemle ilişkisi her an devam etmektedir.
- C) Tanrı, insanlara ne yapmaları gerektiğini bildirir.
- D) Tanrı'nın yaratma sıfatını kabul etmektedir.
- E) Tanrı, üstün niteliklere sahiptir.

(2021 AYT)

7.

Tanrının varlığını ve birliğini, eşi ve benzeri olmadığını savunan inanma biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ateizm
- B) Deizm
- C) Monoteizm
- D) Agnostisizm
- E) Nihilizm

8.

“Yeryüzündeki yaşam şüphesiz ki birçok temel koşula bağlıdır. Bu koşulların herhangi bir yerde, herhangi bir zaman süreci içinde ve sadece rastlantı sonucu olarak birbirine önemli bağlarla bağlı bulunmaları matematiksel olarak imkânsızdır.” (Cressy Morrisson)

Bu metinde eleştirilen inanç biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ateizm
- B) Panteizm
- C) Deizm
- D) Teizm
- E) Pozitivizm

9.

Dinî esasların akılla izah edilebilecek bazı temelleri bulunmakla birlikte aklın bu noktada her şeyi kuşatabilme kapasitesi yoktur. Örneğin insan, bu dünyada yapılanların karşılıksız kalmayacağına dair bir akıl yürütmeye bulunup ahiret hayatının gerekliliğini temellendirebilir. Ancak bu dünya hayatının ne zaman sona ereceği, ahirette nelerin yaşanacağı, cennet ve cehennem hangi özelliklere sahip olacağı gibi konularda aklın söyleyebileceği pek fazla bir şey yoktur. Bu konular, gayb olarak nitelendirilir ve mahiyetleri Yüce Allah bildirmediği sürece asla bilinemez.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Bazı dinî konular vahiy olmadan anlaşılabilir.
- B) Dinde, aklın yetki alanını aşan hususlar söz konusudur.
- C) Gaybi bilgiler insan idrakinin ötesindedir.
- D) Vahiy, aklın sınırlarının bittiği yerde başlar.
- E) Gaybi konularda akıl, vahye gereksinim duyar.

(2015 LYS)

10.

* “Göklerde ve yerde nice deliller vardır ki onlar bu delillerden yüz çevirerek geçip giderler.” (Yusuf suresi, 105)

* “Göklerde ve yerde bulunanların hepsi O’ndan ister. O her an yaratma halindedir.” (Rahmân suresi, 29. ayet)

Bu ayetlerde, inançla ilgili yaklaşımlardan;

- I. ateizm,
- II. teizm,
- III. deizm

hangilerinin geçersizliği vurgulanmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11.

İslam dini aklın kullanılmasına çok büyük önem vermiş, aklını kullanmayanları ise eleştirmiştir. Örneğin; Enfâl suresi 22. ayette: “Şüphesiz, yeryüzünde yürüyen canlıların Allah katında en kötüsü, akıllarını kullanmayan sağırlar, dilsizlerdir.” buyrulmaktadır.

Buna göre İslam dini ile ilgili olarak;

- I. İnsanların düşünmelerini istemektedir.
 - II. Aklını kullanmayanları eleştirmektedir.
 - III. Her türlü bilgiye akılla ulaşılabilirliğini söylemiştir.
- yargılarından hangilerine ulaşılabilir.**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12.

İslam dini, bilimi teşvik eder ve bilimin ilerlemesini destekler. İnananlar Kur’an-ı Kerim’de geçen “Düşünmez misiniz?”, “Akletmez misiniz?” gibi ifadelerle ilme yönlendirilmiştir. Bilim dünyasında önemli bir yere sahip olan İbn-i Sina, İbn-i Heysem, Ali Kuşçu, Hezârfen Ahmed Çelebi gibi Müslüman âlimlerin ortaya koyduğu çalışmalar, İslam dininin insanları bilime teşvik ettiğinin bir göstergesidir.

Metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Din, bilimsel bilginin önünde bir engel oluşturmaz.
- B) Bilimin ilerlemesiyle dine ihtiyaç kalmamıştır.
- C) İslam medeniyeti pek çok bilim adamının yetişmesini sağlamıştır.
- D) İslam dini, bilimin gelişmesi için gerekli psikolojik zemini oluşturmuştur.
- E) Müslüman bilim adamları bilimin gelişmesinde ön ayak olmuşlardır.

13.

Dinî duyguları istismar eden grupların toplumdaki samimi Müslümanların üzerinde olumsuz etkileri olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi dinî istismarın yaşanmaması için dikkat edilmesi gerekenlerden biri değildir?

- A) Dinin insan hayatındaki tutum ve davranışları şekillendirmesi yadırganmamalıdır.
- B) Din asıl kaynaklarından öğrenilerek yanlış yönlendirmelerin önüne geçilmelidir.
- C) Hz. Peygamberden başka kimse dinin mutlak temsilcisi olarak görülmemelidir.
- D) Her dini söylem ve davranış istismar kapsamında değerlendirilmelidir.
- E) Toplumda doğru din anlayışının yerleşmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

1.

Ustasız olmazken basit bir kalem,
Nasıl icat oldu muhteşem âlem?

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu sözle çelişir?

- A) Evren mükemmel bir düzen içinde var edilmiştir.
- B) Âlemdaki pek çok şey kendiliğinden oluşmuştur.
- C) Evrende hiçbir şey tesadüfen oluşamaz.
- D) Yaşadığımız evreni var eden biri vardır.
- E) Evren yaratıcı tarafından tasarlanmıştır.

2.

Aşağıdaki ayetlerden hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

- A) “İnsanların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu...” (Rûm suresi, 41. ayet)
- B) “Şüphesiz ki Allah insanlara hiçbir şekilde zulmetmez, fakat insanlar kendilerine zulmederler.” (Yûnus suresi, 44)
- C) “Kim iyi bir iş yaparsa, bu kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa aleyhinedir. Rabbin kullara zulmedici değildir.” (Fussilet suresi, 46. ayet)
- D) “Başınıza her ne musibet gelirse kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder.” (Şûrâ suresi, 30)
- E) “İnsanların hesaba çekilmeleri yaklaştı. Hâlbuki onlar gaflet içinde yüz çevirmekteler.” (Enbiyâ suresi, 1. ayet)

3.

- Dini ve metafiziği, insanlığın ilerlemesini engelleyen bilim öncesi düşünce tarzları olarak görür.
- Bilginin kaynağı olarak sadece modern bilimi kabul eder, yöntem olarak deney ve gözlemi benimser.
- Bu anlayışın mensuplarına göre bilimsel bilgi, insanın her türlü ihtiyacını karşılar.

Hakkında bilgi verilen inançla ilgili felsefi yaklaşımla doğrudan ilgilidir?

- A) Ateizm
- B) Deizm
- C) Pozitivizm
- D) Sekülerizm
- E) Teizm

4.

- I. Tüm din ve inançlara şüpheyile yaklaşılır.
- II. Tanrı'nın evren ile aynı olduğu savunulur.
- III. Tanrı'nın var olup olmadığını bilmenin mümkün olmadığı savunulur.
- IV. İslam kültüründe “lâ edriyye” olarak bilinir.
- V. Tanrı'nın varlığı da yokluğu da eşit ihtimal dâhilinde kabul edilir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangisi, agnostisizmle ilgili değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5.

Kişinin inançla ilgili farklı akımlara yönelmesinde etkili olan meselelerden biri de kötülük problemidir. Buna göre dünyada yaşanan olumsuzlukların sebebi olarak Tanrı gösterilmekte, eğer bu kadar kötülük varsa Tanrı'nın da varlığının sorgulanması gerektiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla bu önerme Tanrı'yı inkâr etmenin bahanesi olarak kullanılmaktadır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisinde bu problemin gerçek nedeni vurgulanmıştır?

- A) “Başınıza gelen her musibet kendi yapıp ettikleriniz yüzündendir; kaldı ki Allah birçoğunu da bağışlar.” (Şûrâ suresi, 30. ayet)
- B) “Sizden, hayra çağıran, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır.” (Âl-i İmrân suresi, 104. ayet)
- C) “Kim güzel bir işe aracılık ederse, ona o işin sevabından bir pay vardır. Kim de kötü bir işe aracılık ederse ona da o kötülükten bir pay vardır.” (Nisâ suresi, 85. ayet)
- D) “Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse onun mükâfatı Allah'a aittir.” (Şûrâ suresi, 40. ayet)
- E) “Allah, zulme uğrayanın dile getirmesi dışında, kötü sözün açıklanmasını sevmez.” (Nisâ suresi, 148. ayet)

6.

- * “Allah gökten su indirdi de onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltti. Şüphesiz bunda dinleyecek bir toplum için bir ibret vardır.” (Nahl suresi, 65. ayet)
- * “...Her millet için mutlaka bir uyarıcı (peygamber) gelmiştir.” (Fâtır suresi, 24. ayet)

Bu ayetler, inançla ilgili yorumlardan;

- I. nihilizm,
- II. deizm,
- III. ateizm

hangilerinin iddialarını reddetmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7.

İnsanların mutlak bilgiye ve hakikate ulaşamayacağını, özellikle tanrı hakkında kesin bilgi elde etmenin mümkün olmadığını savunurlar. Ne tanrının varlığını inkâr ederler ne de tanrının varlığının etkilerini yaşantılarında gösterirler.

Metinde inançla ilgili yaklaşımlardan hangisi anlatılmaktadır.

- A) Pozitivizm
- B) Ateizm
- C) Teizm
- D) Deizm
- E) Agnostisizm

8.

İnsanlık 20. YY.'dan itibaren hızlı bir "dünyevileşme" yarışı içine girdi ve din, dünya ve günlük hayat için anlamını yitirmeye başladı. Özellikle hukuki konularda, toplumu ilgilendiren sosyal kararlarda ve siyaset biliminin işleyişinde din merkezli görüşler etkisini yitirdi.

Metinde sözü edilen yaşam tarzını benimseyen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nihilizm
- B) Teizm
- C) Deizm
- D) Ateizm
- E) Sekülerizm

9.

		TANRI	DİN
I	Agnostizm	Vardır	Yoktur
II	Ateizm	Yoktur	Yoktur
III	Deizm	Vardır	Yoktur
IV	Teizm	Yoktur	Vardır

Tabloda, hangi felsefi yaklaşımın Tanrı ve din anlayışı doğru olarak verilmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve IV

10.

Birçok düşünür, dinin insan doğasından kaynaklandığını söylemektedir. Bu düşünörlere göre din; insanın doğuştan gelen inanma, kuvvetli bir varlığa sığınma, hayata anlam verme, yaşadığı zorluk ve sıkıntıları kabullenme ve bunlara dayanma gibi ihtiyaçlarını karşılayabilecek yegâne kurumdur. Bundan dolayı din, geçmişte var olduğu gibi gelecekte de var olmaya ve insanların bu tür ihtiyaçlarını karşılamaya devam edecektir.

Bu parçadan hareketle din ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan, doğasında inanma duygusu olduğu için dine yönelir.
- B) İnsanın özellikle ruhsal yönüne hitap eder.
- C) İnsanın manevi beklentileri maddi ihtiyaçlarının önüne geçer.
- D) İnsanın kendisini ve evreni anlamlandırmasına yardımcı olur.
- E) İnsanı; boşluğa, umutsuzluğa düşmekten ve depresyona girmekten korur.

(2018 MSÜ)

11.

Tanrı'nın yokluğunu kanıtlamak için özel bir çaba içine girmeyen, ancak hayatını da Tanrı'nın varlığı kabulüne göre düzenlemeyen kişilere ne ad verilir?

- A) Agnostik
- B) Ateist
- C) Deist
- D) Gnostik
- E) Nihilist

12.

Din insanlık tarihi boyunca görölen evrensel bir olgudur. Kutsal kitaplar, bilimsel araştırmalar ve arkeolojik kazılar bu görüşü desteklemektedir. Bir düşünür "Geçmişte olduğu gibi günümüzde de bilimsiz, sanatsız, felsefesiz insan toplulukları vardır fakat hiçbir zaman dinsiz bir toplum var olmamıştır." ifadesi ile buna dikkat çekmiştir. Kur'an-ı Kerim'de de tarihin her döneminde dinin var olduğu ifade edilmiştir.

Bu parçada bahsedilen görüş aşağıdaki ayetlerden hangisinde vurgulanmaktadır?

- A) "Kendilerine peygamber gönderilenlere mutlaka soracağız. Peygamberlere de elbette soracağız." (A'raf, 7;6)
- B) "Kim İslam'dan başka bir din ararsa (bilsin ki böyle bir din) ondan asla kabul edilmeyecek ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır." (Al-i İmran, 3;85)
- C) "...Bugün size dininizi kemale erdirdim, size olan nimetimi tamamladım, din olarak sizin için İslam'ı seçtim..." (Maide, 5;3)
- D) "Biz seni müjdeci ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. Hiçbir ümmet yoktur ki aralarında bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın." (Fatır, 35;24)
- E) "De ki: 'Allah doğru söylemiştir. Öyle ise hakka yönelen İbrahim'in dinine uyun. O, Allah'a ortak koşanlardan değildi.'" (Al-i İmran, 3;95)

(MSÜ 2021)

13.

I. Modernleşme süreci ile birlikte hızlı şehirleşme

II. Bireyci düşüncenin hâkim olması

III. Aile kurumunun zayıflaması

gibi nedenlerden hangileri yeni dini hareketlerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

14.

Deizmle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Evrenin ve evrendeki her şeyin yaratıcısı tanrıdır.
- B) Tanrı'nın mükemmelliği kabul edilir ancak ilahi vahiy ve Tanrı'nın evrene müdahalesi reddedilir.
- C) Akıl; evreni, varlıkları, yaratılışı gözlemleyerek gerekli inanç bilgisine ulaşabilir.
- D) Tanrı inancı dışındaki diğer itikadi esaslar kabul edilir.
- E) Akla aykırı olağanüstü durumları içeren mucize deistler tarafından reddedilir.

YAHUDİLİK VE HRİSTİYANLIK

1. YAHUDİLİK

Yahudilik Mısır'ın Sina yarımadasından Filistin'e uzanan Kenan topraklarında ortaya çıkmıştır. Bugün dünyanın çeşitli yerlerinde (ABD, Avrupa ve özellikle İsrail'de) yaklaşık 20 milyon civarında Yahudi yaşamaktadır. Yahudilik ulusal bir din olduğu için diğer milletler arasında fazla yayılmamıştır.

Yahudi	Yahudi ismi, Hz. Yakub'un büyük oğlu Yahuda'dan gelmektedir.
İbrani	Hz. İbrahim'in büyük atası Eber'in soyundan gelen anlamında İbraniler denir.
Musevi	Musevi, Hz. Musa'nın şeriatına bağlı olan kimse demektir.
İsrail	Hz. Yakub'a İsrail, onun soyundan gelenlere de İsrailoğulları denir.

Yahudilerin soyu, Hz. İbrahim'den sonra Hz. İshak ve Hz. Yakub ile devam eder. Hz. Yusuf zamanında Hz. Yakub ve oğulları Mısır'a yerleşmişler ve orada uzun süre kalmışlardır. Ancak Hz. Musa'dan önceki dönemde itibarlarını kaybetmiş ve köleleştirilmişlerdir. **Hâkimler Dönemi**'nden sonra M.Ö. 1000 yılları civarında sırasıyla Saul, Hz. Davud ve Hz. Süleyman dönemleri yaşanmıştır

Kral Süleyman ise Süleyman Mabedi'ni yaptırmış ve bu mabet Yahudilerin dinî ve millî hayatlarının merkezi olmuştur. Mabetin yapılmasıyla Yahudi tarihinde **I. Mabet Dönemi** başlamıştır.

Krallar Dönemi'nden sonra Yahudi devleti, Kenan Bölgesi'nin kuzeyinde İsrail, güneyinde Yahuda adıyla iki krallığa bölünmüştür. Kuzeydeki İsrail Krallığı o dönemki peygamberlerinin uyarılarına rağmen tek tanrı inancından uzaklaşmıştır. Çok tanrı inancına geçen İsrail Krallığı, Asurlular tarafından M.Ö. 722 yılında yıkılmıştır. Güneydeki Yahuda Krallığı ise M.Ö. 587 yılında Babilliler tarafından yıkılmış, mabet tahrip edilmiş ve Yahudiler Babil'e sürülmüştür. Böylece Yahudi tarihinde I. Mabet Dönemi sona ermiştir.

70 yıllık sürgünden sonra Yahudilerin, Kudüs'e dönüp Babilliler tarafından yıkılan mabeti onarmasıyla **II. Mabet Dönemi** başlamıştır. Bu dönemde en önemli kişilerden biri olan **Ezra**, Yahudiliğin bugünkü yapısının oluşmasında önemli rol oynamıştır. Bu dönem M.S. 70 yılında mabetin Romalılar tarafından yıkılmasına kadar sürmüştür.

İnançlar

Yahudiler, Tanrı'ya "Yahve" (Yahova) veya "Elohim" adını verirler. Ölümünden sonra dirilme, Yahudi kutsal metinlerinde iki yerde anlatılmasına rağmen bir iman esası olarak zikredilmez. Günümüz Yahudi mezhepleri arasında da ahirete imanı kabul etmeyenler vardır. **13. Yüzyılda Musa b. Meymun'un belirlediği inanç esasları:**

- 1) Tanrı, var olan her şeyi yaratmıştır ve onlara hükmetmektedir.
- 2) Tanrı birdir ve ondan başka ilah yoktur.
- 3) Tanrı cisim değildir ve hiçbir şekilde tasvir edilemez.
- 4) Tanrı ezeli ve ebedîdir.
- 5) İbadet sadece Tanrı'ya mahsustur. Ona ortak koşulamaz.
- 6) Peygamberlerin bütün sözleri haklıdır.
- 7) Hz. Musa kendisinden önceki ve sonraki peygamberlerin en büyüğüdür.
- 8) Elimizde olan Tevrat, Musa'ya verilenin tamamıyla aynıdır.
- 9) Tevrat değiştirilmeyecektir, Tanrı başka Tevrat göndermeyecektir.
- 10) Tanrı, insanın bütün işlerini ve düşüncelerini bilir
- 11) Tanrı, emirlerini yerine getirenleri ödüllendirir, ihlal edenleri cezalandırır.
- 12) Mesih gelecektir, geciktiği halde onun gelmesini bekleyeceğim.
- 13) Tanrı'nın bildiği bir zamanda, ölümünden sonra diriliş gerçekleşecektir.

MABET

Yahudilik, mabet merkezli bir dindir. Birçok ibadetin mabette gerçekleştirilmesi gerekir. Bu mabet de yerini Tanrı'nın belirlediği ve Kral Süleyman'ın Kudüs'te inşa ettiği Süleyman Mabedi'dir.

MESİH ANLAYIŞI

70 yılında Roma İmparatorluğunun Kudüs'ü istila edip kutsal mabedi yıkmasından sonra Davut soyundan gelecek ve kendilerini kurtaracak olağanüstü güçlere sahip bir Mesih inancı oluşmuştur.

SEÇİLMİŞ HALK

Yahudilere göre Tanrı; ataları İbrahim, İshak ve Yakup'la bir ahit yapmış ve onların soyunu kendisi için özel bir millet olarak seçmiştir.

VADEDİLMİŞ TOPRAKLAR

Yahudi din geleneğine göre kutsal topraklar içinde yer alan Kudüs, dünyanın merkezidir. Öldükten sonra tekrar dirilme buradan gerçekleşecektir.

Peygamber ve Kitap İnancı

Kendilerini iyiye ve güzelliğe götüren herkese peygamber derler. Kadınlardan peygamber olabileceğine de inanırlar. Yahudiler Hz. İsa'yı (a.s.) ve Hz. Muhammed'i (s.a.v.) peygamber olarak kabul etmezler. Hz. Davud (a.s.) ve Hz. Süleyman'ı (a.s.) ise sadece kral olarak kabul ederler. Yahudilikte ilk peygamber Hz. İbrahim, son peygamber ise Malaki peygamberdir. En önemli peygamber ise Hz. Musa'dır.

Kutsal Metinler Neviim ve Ketuvim kitaplarında Hz. Musa'dan (a.s.) sonraki olaylar ve peygamberler anlatılır. Tanrı inancından, anlayış ve sevgiden bahseden ve yüz elli ilahiden oluşan Mezmurlar (Zebur), Ketuvim kitabının içinde yer alır. Yahudiler arasında Mezmurlar'ın I. Mabet Dönemi'nden sonra derlendiğini ifade edenler de vardır. Tevrat'ın sözlü bir yorumu olan Talmud, MS 2. yüzyılda yazıya geçirilmiştir. Talmud'un asıl metni Mişna'dır. Gemera Mişna'nın açıklaması niteliğindedir.

Ritüeller

Ritüel, bir dinî törenin uygulanması ile ilgili kurallar bütünü olarak tanımlanır.

Haftalık ritüeller Kur'an'da "sebt", İbranice'de ise "şabat" diye isimlendirilen cumartesi günleri sinagoglarda yapılır. Yahudiler, şabat günü çalışmaz ve bu günü tatil olarak kabul ederler.

Yahudilikte erkekler, 13 yaşını doldurduktan sonra ritüellerden sorumludurlar ve ritüel esnasında başlarına "kipa" denilen şapkayı takmak zorundadırlar. Kadınlar ritüellerden sorumlu değildir ancak ritüelleri başları örtülü bir şekilde takip edebilirler.

Yahudilerde ritüeller günlük, haftalık ve yıllık olarak yapılır.

Günlük ritüeller sabah saatlerinde, öğle ile ikindi arasında ve akşamdan sonra yapılır. Ritüeller esnasında kutsal metinlerden bölümler okunur ve dua edilir. Yahudilerin yıl içinde pek çok dinî günleri ve bayramları vardır. Bunlar da yıllık ritüel özelliği taşımaktadır.

Semboller ve Kutsal Mekânlar

Mezhepler

Ortodokslar	Reformistler	Muhafazakârlar	Yeniden Yapılanmacılar	Samiriler
Hız. Musa'nın getirdiği ve değişikliğe uğramadığına inandıkları kanunlara uymaya çalışırlar. Dünya üzerindeki Yahudilerin çoğunluğunu oluştururlar.	Laik bir anlayışı temsil ederler. Tevrat'ın hükümlerinin pek çoğunun geçerliliğini yitirdiğine ve Tevrat'ın vahiy ürünü olmadığına inanırlar.	Ortodoks ve Reformist Yahudiliğin ortasında bir görüş benimsemişlerdir. Yahudiliğin ana prensiplerine bağlı olmakla birlikte dinin kurallarını katı ve değişmez olarak görmezler.	Muhafazakr Yahudilikten ayrılarak oluşan bu grup, Yahudiliği Yahudi milletin tarihleri boyunca oluşturduğu bir kültür olarak değerlendirir. Mesih inancını kabul etmezler.	Yahudi ismini kullanmazlar. Hız. Musa'nın getirdiği dinin gerçek uygulayıcısının kendileri olduğunu ileri sürerler. Yahudiler, bunları ırkları farklı diye gerçek Yahudi saymazlar.

Siyonizm

Günümüz Yahudi mezhepleri dışında 19. yüzyılda ortaya çıkan, Kudüs ve çevresinde Yahudi devleti kurmayı amaçlayan Yahudi hareketine Siyonizm denir. Siyonizm hareketinin birçok çeşidi olmasına rağmen politik ve dinî Siyonizm n plana çıkmıştır.

2. HRİSTİYANLIK

Hristiyanlık, Kudüs bölgesinde ortaya çıkan ve günümüzde yaşayan ilahi kökenli dinlerden biridir.

Dinin kurucu peygamberi sayılan Hız. İsa Yahudi kültürünün hâkim olduğu bir ortamda dünyaya geldi. Hız. İsa'nın doğumu sonradan miladi takvimin başlangıcı olarak kabul edilmiştir.

Hristiyan Yunanca Hristos'tan, İsa'ya bağlanan, onun yolundan giden anlamına gelmektedir.

Mesihi Hristiyanlar İsa'nın, Yahudi dini metinlerinde anlatılan beklenen Mesih olduğuna inanırlar.

İsevi Hız. İsa'ya bağlı olan kimse demektir.

Nasranî Hız. İsa'nın doğduğu Nsıra kasabasına nispetle

Tarihçe

Hristiyanlık, M.S. 1. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altındaki Kudüs bölgesinde ortaya çıkmıştır. Bölgede birçok Yahudi mezhebi vardı. Ayrıca Roma ve Yunan kültürleri de etkiliydi. Hız. İsa, bozulan Musa şeriatını tekrar canlandırmaya çalışmış, Yahudi din adamları ise beklenen mesihin Hız. İsa olmadığını iddia ederek ona karşı düşmanca hareket etmişlerdir. Yahudi din adamlarının bu tutumu Roma İmparatorluğu'nun Hız. İsa'yı çarmıha germesine neden olmuştur. Hristiyanlar, Hız. İsa'nın çarmıh olayından sonra dirildiğine, havarilerine göründüğüne ve onları kendi öğretilerini yaymak üzere grevlendirdiğine inanırlar. MS 313 yılından itibaren Roma'nın baskılarını sonlandırmasıyla Hristiyanlık hızla yayılmaya başlamıştır. İnanç birlikteliğini sağlamak için Hristiyan din adamları, 325 yılında İznik konsilinde bir araya gelmişlerdir. Bu konsilde Pavlus'un görüşleri benimsemiş ve Hız. İsa'nın tanrı olduğu fikri kabul edilmiştir. 381 yılında yapılan İstanbül konsilinde bazı merkezlerdeki kiliselerin de otoritesi tanınmış ve Kutsal Ruh'un tanrı olduğu kabul edilmiştir.

Dinî ayinleri yöneten din adamları **papaz** ya da **rahip** olarak adlandırılır. Bunun yanı sıra kilise ve manastırlarda münzevi bir şekilde yaşayan din bilginleri vardır. Bunlara da **keşiş** denir. Zamanla gelişen kilise hiyerarşisinde en başta yönetici ve denetleyici konumundaki **piskoposlar**, onun altında ayini yürüten kıdemli din görevlisi durumundaki **presbiterler** yahut kıdemli papazlar en altta ise hizmetçi konumundaki diakonlar veya papaz yardımcıları yer alır. Katolik din adamları evlenemezken diğerleri evlenebilirler. Katolik mezhebinde en büyük dini lider **Papa** olarak adlandırılır ve Vatikan devletinin başkanıdır. Ortodoks mezhebinde ise Kudüs, Antakya, İstanbul gibi kurucu kiliselerin **Patrikleri** liderlik yapmaktadır.

Semboller

Haç

Hristiyan inancına göre çarmıha gerilmek suretiyle haçta can veren Hz. İsa, insanlığın asli günahına kefarete olmak üzere kendini feda ettiği için haç onun kurban oluşunun sembolüdür.

Çan

Eski çağlardan beri cinleri veya kötü ruhları kovduğuna inanılan çan Hristiyan kiliselerinde insanları toplamak ve ibadet vakitlerini duyurmak için kullanılır.

Kilise

İbadet etmek ve bazı diğer dini vazifeleri yerine getirmek için tahsis edilmiş halka açık bina, tapınak.

Kutsal Mekânlar

Kudüs

Hristiyanlar için birçok kutsal yapının bulunduğu şehir.

Vatikan

Pavlus ve Petrus'un mezarlarının buradadır. Hristiyanlığın merkezidir.

Kutsal Kabir Kilisesi

Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği ve gömüldüğü tepede inşa edilen kilise

Günah İtirafı (Penitence)

Bir Hristiyanın işlemiş olduğu günahları, papaza itiraf edip tövbe etmesidir.

Ekmeğe Şarap Ayını (Evhariyistiya)

Hz. İsa'nın (a.s.) havarileri ile yediği son yemeğin anısına ekmeğin şaraba batırılarak yenildiği ayındır.

Rahip Takdisi

Din adamlarının rahip olarak atanması ayınıdır.

Evlilik Ayını

Evlenecek çiftlerin kilise tarafından kutsanması ve mukaddes bir bağla birbirine bağlanmasını ifade eder.

Sakramentler

Hristiyanlıkta Tanrı'nın aktif olarak katıldığına inanılan dinî ayinlere **sakrament** denir.

Mezhepler

MS 4. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun resmi din olarak Hristiyanlığı kabul etmesi, Hristiyanlığın yayılmasını hızlandırmıştır. 11. yüzyıla gelindiğinde Hristiyanlar Doğu (Ortodoks) ve Batı (Katolik) şeklinde iki gruba ayrılmıştır. 16. yüzyılda ise Batı Kilisesi'ndeki reform hareketleri Protestanlığın doğuşuna yol açmıştır.

Katolikler: Hristiyanlıkta en kalabalık ve tarihî açıdan en eski bu grubun merkezi Vatikan'dır. Katolikler, görüşlerini Hz. İsa'nın vekili kabul ettikleri Petrus'a dayandırır. Katolik inancına göre yanılmaz bir otoriteye sahip olan papa, Hz. İsa'nın vekili ve Petrus'un varisidir.

Ortodokslar: Katolik kilisesinin üstünlüğü ve papanın yanılmazlığı gibi bazı konularda yaşanan siyasi ve dinî ihtilaflar sonucunda Katoliklikten ayrılan bir gruptur. Bağımsız kiliseler hâlinde varlığını devam ettiren Ortodoksluğun başında patrik yer alır.

Protestanlar: 16. yüzyılda Martin Luther tarafından başlatılan reform hareketleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Katolik kilisesinin günahları bağışlamasına, bunu malî bir kaynak hâline getirmesine ve Vatikan'ın kutsal kitap yorumunu kendi tasarrufunda tutmasına itiraz eder

Evanjelistler

Günümüzde mezhepler dışında Hristiyanlıktaki reform hareketleri sırasında Avrupa'da ortaya çıkan, Amerika'ya yayılan oluşumlardan biri de "evanjelik akımlar"dır. 19. yüzyıldan itibaren bir araya gelerek ittifak kurmuşlardır. Amerika'daki evanjelik akımlar, İncil'in öğretilerini yaymakla birlikte Amerikalılık bilincini de yaymaya çalışırlar.

Mehmet ERDEM
<https://www.mehmeterdem.biz>

YAHUDİLİK VE HRİSTİYANLIK TEST-1

1.

Aşağıdakilerden hangisi, İsrailoğullarına (Yahudilere) gönderilmiş bir peygamber değildir?

- A) Hz. İbrahim
- B) Hz. Musa
- C) Hz. Davut
- D) Hz. Yusuf
- E) Hz. Süleyman

(2013 LYS)

2.

İslam inancına göre ilk insan, aynı zamanda ilk peygamberdir. Hz. Âdem'den itibaren bütün peygamberler insanları tevhit dininin esaslarına çağırmışlardır. Ancak insanlar çeşitli sebeplerle hak dinden uzaklaştıklarında Yüce Allah, peygamberler göndermek suretiyle tevhit mesajını yenilemiştir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanlığın ilk dini, tek tanrı inancına dayanır.
- B) Peygamberler ortak bir mesajın öğreticisidir.
- C) Vahiy kaynaklı dinler ortak bir kaynağa dayanır.
- D) Dinler ibadet konusunda farklı yaklaşımlara sahiptir.
- E) Çok tanrılı dinler sonradan ortaya çıkan sapmalardır.

(2014 LYS)

3.

Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen peygamberler içerisinde;

- "Halilullah (Allah'ın dostu)" olarak nitelenen,
- Yahudi, Hristiyan ve Müslümanlarca sevilip övülen,
- oğluyla birlikte Kâbe'yi inşa ettiğinden bahsedilen şahsiyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Musa
- B) Hz. İsa
- C) Hz. Davud
- D) Hz. Süleyman
- E) Hz. İbrahim

(2017 TYT ÖRNEK SORU)

4.

Yahudiler cumartesi gününü kutsal kabul ederler.

Bu durumun gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yahudilerin Mısır'dan çıkarıldığı gün olması
- B) Tanrının dinlendiği yedinci gün olduğu inancı
- C) Yahudi inancında haftalık bayram günü olması
- D) Dünyada tatil olarak kabul edilen bir gün olması
- E) Kıyametin cumartesi günü kopacağına inanılması

5.

- I. Evharistiya, Yahudilerin bayramıdır.
- II. İbrani, İsrail, Musevi, kelimeleri Yahudiliği tanımlar.
- III. Yahudilikte Şiva isminde bir tanrı ve farklı görevleri olan farklı tanrılar vardır.
- IV. Süleyman Mabedinden kalan Ağlama Duvarı Yahudilikte kutsal bir mekândır.
- V. Yahudiliğin kutsal kitabına Tevrat, din adamlarına da haham denir.

Yahudilik hakkında verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) II, IV ve V
- E) III, IV ve V

6.

- I. Yahudi
- II. İbrani
- III. Nasrani
- IV. Musevi
- V. İsevi

Yukarıdakilerden hangileri, Hz. Yakub'un soyundan gelenleri ifade etmek için kullanılır?

- A) Sadece I
- B) I ve II
- C) I, II ve III
- D) I, II ve IV
- E) I, II, III ve V

7.

Hz. İsa'dan sonra Hristiyanlığın kurumsallaşması ve yayılmasında en etkili kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aziz Matta
- B) Aziz Petrus
- C) Aziz Pavlus
- D) Aziz Markos
- E) Aziz Barnabas

8.

Aşağıdakilerden hangisi Yahudiliğin temel ilkelerini oluşturan "On Emir"den biri değildir?

- A) Rabb'in adını boş yere ağzına almayacaksın.
- B) Cumartesi gününü kutsal sayacaksın.
- C) Komşuna karşı yalancı şahitlik etmeyeceksin.
- D) Haftalık ibadetlerini aksatmayacaksın.
- E) Anne ve babana hürmet edeceksin.

9.

Hristiyanlık hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hristiyanlıkta toplu ayinler pazar günü kilisede, papaz denilen din adamlarının nezaretinde gerçekleştirilir.
- B) Hristiyanlık tek tanrılı bir dindir ve bu dinde Tanrı'nın ismi Yehova'dır.
- C) Katolik mezhebinin merkezi Vatikan'dır ve bu mezhebe göre dinî lider Papa'dır.
- D) Kilise, katedral ve şapel Hristiyanlıkta toplu ayin yapılan kutsal mekânlardır.
- E) Hristiyanların kutsal kitabı olan Kitab-ı Mukaddes, Ahd-i atik ve Ahd-i ceditten oluşur.

10.

Hz. Ömer Kudüs'e girdiğinde Yahudi ve Hristiyanların inançlarına da ibadethanelerine de karışmamıştır. Aksine kendisini başka din mensuplarının koruyucusu ilan etmiştir.

Hz. Ömer'in bu davranışıyla ilgili vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dinde zorlama yoktur ilkesini uygulamaktadır.
- B) Kendisine ve ordusuna çok güvenmektedir.
- C) Dünyaya gücünü göstermek istemektedir.
- D) Kudüs'te birçok etnik grup yaşamaktadır.
- E) Üstün liderlik vasıflarına sahip bir kişidir.

11.

İbadetler ve hukuka ilişkin belirli konularda farklılıklar sergilemiş olsalar da semavi dinler; tek Tanrı inancı, insanın mal, can, ırz, yaşam haklarının korunması ve anne babaya saygı gibi konularda ortak ilkelere sahip olmuşlardır. Aynı şekilde ahlaksızlık ve adaletsizlik gibi kötülüklerden de uzak durulmasını emretmişlerdir. Örneğin "Nuh Kanunları" olarak bilinen ve yedi emirden oluşan temel prensipler, hem Yahudilik hem Hristiyanlık hem de İslam tarafından benimsenmiştir.

Bu parçadan hareketle söz konusu dinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ortak bir kaynaktan çıkmıştır.
- B) Ahlaki kabullerinde benzerlikler vardır.
- C) İlahi mesajın farklı tezahürleridir.
- D) Dinî ritüellerinde farklılıklar söz konusudur.
- E) Nuh Kanunları ana kaynaklarıdır.

(2015 LYS)

12.

- İslam'da namaz ibadeti günlük beş vakit olarak, haftalık ise Cuma günleri camide yerine getirilir.
- Hristiyanlıkta günlük, haftalık ve yıllık ibadetler vardır. Yıllık ibadetler dini bayramlarda, günlük ibadetler sabah ve akşam, haftalık ibadetler ise haftanın belli bir günü mabetlerde yapılır.
- Yahudilikte, günlük ve haftalık ibadetler vardır. Günlük ibadetler sabah, öğle ve akşam vakitlerinde yapılır. Haftalık ibadet ise belli bir günde büyük ibadet mekânlarında yerine getirilir.

Bu bilgilerden vahiy kaynaklı dinlerde ibadetlerle ilgili;

- I. Belli zamanlarda yerine getirilir.
 - II. Haftalık ibadet zamanları kutsal kabul edilir.
 - III. Günlük ibadetlerin mabetlerde yapılması zorunludur.
- yargıların hangilerine varılabilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

13.

Hız. Nuh'tan itibaren yeniden kurtuluşu temsil eden aşura, bütün Sami dinlerinde önemli olarak görülen bir gündür. Hız. Peygamber de ramazan orucu farz kılınıncaya kadar, bu günde oruç tutmaya özen göstermiş, ashabına da bunu tavsiye etmiştir. Hız. Hüseyin'in muharrem ayının onuncu gününde Kerbela'da şehit edilmesiyle birlikte, aşura günü yeni bir anlam kazanmıştır. Öyle ki bugün, Ehl-i Bey'te gönül verenler açısından Hız. Hüseyin'in maruz kaldığı zulümlerin hatırlandığı bir matem gününe dönüşmüş ve Muharrem ayının ilk on gününün oruçla geçirilmesi bir görev olarak algılanmıştır.

Bu parçadan hareketle aşura günüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kökleri eskiye dayanan bir uygulamadır.
- B) Tarih boyunca farklı içeriklere bürünmüştür.
- C) Vahiy kaynaklı dinlerde ortak bir değerdir.
- D) Zamanla aidiyet çerçevesi daralmıştır.
- E) Dinî ve kültürel değerlerin bulunduğu bir zemindir.

(2016 YGS)

14.

Hristiyanlığın sakramentleri şunlardır:

- I. Vaftiz
- II. Evharistiya
- III. Konfirmasyon
- IV. Günah İtirafı
- V. Son Yağlama
- VI. Rahip Takdisi
- VII. Nikâh Takdisi

Protestanlar bu sakramentlerden hangilerini kabul ederler?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve VI
- D) III ve IV
- E) VI ve VII

15.

Kutsal kitapların gönderilme gerekçeleri arasında;

- I. akılla bilinemeyecek gaybi konularda insanların bilgilendirilmesi,
 - II. insanların doğru yola ulaştırılmak istenmesi,
 - III. geçmiş toplulukların düştükleri hatlar konusunda insanların ikaz edilmesi
- hususlarından hangilerinin yer aldığı söylenebilir?**

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

(2020 MSÜ)

16.

* "Anne ve babana saygı göstereceksin, öldürmeyeceksin, zina etmeyeceksin, hırsızlık yapmayacaksın, yalancı şahitlik yapmayacaksın, komşunun evine karşı açgözlülük yapmayacaksın." (Tevrat, Çıkış, 20/12-17)

* "Sen emirleri bilirsin: zina etmeyeceksin, öldürmeyeceksin, çalmayacaksın, yalan yere şahitlik etmeyeceksin ve anne babana hürmet edeceksin." (İncil, Luka, 18/20)

* "Şüphesiz ki Allah adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder. Çirkin işleri fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl, 90)

Bu dinî metinlerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İnanç esaslarının sosyal hayata yansıyan yönleri vardır.
- B) İlahi dinler birçok ahlak ilkesinde birleşir.
- C) Ahlaki değerlerin yegâne kaynağı ilahi dinlerdir.
- D) Aile ve akrabalık ilişkileri dinler tarafından desteklenir.
- E) Temel insan hakları, ilahi dinler tarafından teminat altına alınmıştır.

(2013 YGS)

17.

Aşağıdakilerden hangisi Yahudi kutsal metinlerinden değildir?

- A) Tora
- B) Neviim
- C) Talmud
- D) Ketuvim
- E) Yuhanna

YAHUDİLİK VE HRİSTİYANLIK TEST-2

1.

Aşağıdakilerden hangisi Yahudilik ve Hristiyanlıkta ortak konulardandır?

- A) Mesih inancı
- B) Teslis inancı
- C) Aynı peygamberlere inanma
- D) İbadetlerde Kudüs'e yönelme
- E) Kutsal günde çalışma yaşayının olması

2.

Yahudileri ifade etmek için geçmişten günümüze kadar kullanılmaya devam eden bazı kavramlar vardır.

Buna göre;

- I. İbranî,
- II. Musevî,
- III. Nasranî

kavramlarından hangileri Yahudiler için kullanılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3.

Her dinde olduğu gibi Hristiyanlık'ta da görüş, yorum ve uygulama farklılıkları sebebiyle çeşitli mezhepler ve tarikatlar ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu mezheplerden biri değildir?

- A) Katoliklik
- B) Samirilik
- C) Anglikanlık
- D) Protestanlık
- E) Ortodoksluk

4.

Tevrat'ta şöyle denilir: "...Tartınız da ölçünüz de eksiksiz ve doğru olacak..."

Bu mesaj aşağıdakilerden hangisinin anlamına uygundur?

- A) "...O'nun katında her şey bir ölçüye bağlıdır." (Ra'd, 8)
- B) "Ne mutlu doğruluğa acıkıp susayanlara! Onlar doyurulacaklardır." (Kitab-ı Mukaddes, Matta)
- C) "Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun." (Tevbe suresi, 119. Ayet)
- D) "İnsanların hakkı olan şeyleri kismayın, bozgunculuk yaparak yeryüzünde karışıklık çıkarmayın." (Şuarâ, 183)
- E) "Kul, şakalaşırken yalan söylemeyi ve haklı bile olsa tartışmayı terk etmedikçe tam iman etmiş olamaz." (Hadis)

5.

- I. Kutsal kitaplarına Tevrat (Torah) adı verilir.
 - II. Menora ve Davut yıldızı kutsal sembollerindendir.
 - III. Mabetlerde resim, heykel vb. bulundurulması yasaktır.
- Numaralanmış bilgilerden hangileri Yahudilikle ilgilidir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6.

Her dinde olduğu gibi Hristiyanlık'ta da görüş, yorum ve uygulama farklılıkları sebebiyle çeşitli mezhepler ve tarikatlar ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu mezheplerden biri değildir?

- A) Katoliklik
- B) Samirilik
- C) Anglikanlık
- D) Protestanlık
- E) Ortodoksluk

7.

- Her insan Âdem ve Havva'nın günahıyla dünyaya gelir.
- Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan oluşan üçlü tanrı inancı vardır.
- Vaftiz, günah itirafı ve ekmek şarap ayini önemli görülen sakramentlerdendir.

Hakkında bilgi verilen bu din aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taoizm
- B) Budizm
- C) Yahudilik
- D) Hinduizm
- E) Hristiyanlık

8.

Martin Luther tarafından başlatılan reform hareketleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Katolik kilisesinin günahları bağışlamasına, bunu malî bir kaynak hâline getirmesine karşı çıkarlar. Hristiyan sakramentlerinden sadece vaftiz ve ekmek şarap ayinini kabul ederler. Kiliselerinde resim ve heykellere yer vermezler.

Parçada bahsedilen Hristiyan mezhebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anglikan
- B) Katolik
- C) Evanjelik
- D) Protestanlık
- E) Ortodoks

9.

Hristiyanlara göre İncil, yazılı bir metni değil Mesih ve havarilerin bildirdiği mesajı ve müjdeyi, şifahi tebliği ifade eder. Hristiyan inancına göre Hz. İsa İncil'i yazmamış, sadece tebliğ etmiş ve havarilerden onu tebliğ etmelerini istemiştir. Nitekim uygulamada da İncil yazıya geçirilmeden önce şifahen nakledilmiştir. Nihayet vefatından sonra Hz. İsa'yı bizzat görenlerin sayısı azalmaya ve Hristiyanlık yayılmaya başlayınca İncil'in yazıya aktarılması zarureti doğmuş ve İnciller yazılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla Hristiyan dünyada İncil yazarlarından söz edilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu yazarlardan biri değildir?

- A) Luka
- B) Matta
- C) Luther
- D) Markos
- E) Yuhanna

10.

Hız. İsa'dan sonraki iki yüzyılda çok sayıda İncil ortaya çıkmıştır. Yapılan bir dizi konsey toplantıları sonunda günümüzdeki haliyle Yeni Ahit onaylanmıştır. Yeni Ahit'in ilk dört bölümünü dört İncil oluşturur. Bu İncillere Kanonik İnciller denir. Hristiyan literatüründe "resmi olarak kabul edilmiş kitaplar listesi" anlamına gelir.

Aşağıdakilerden hangisi Hristiyanların resmi olarak kabul ettiği Kanonik İncillerden biri değildir?

- A) Matta İncili
- B) Markos İncili
- C) Barnabas İncili
- D) Luka İncili
- E) Yuhanna İncili

11.

		YAHUDİLİK	HRİSTİYANLIK
I	İNANÇ	Kadınlar da peygamber olabilir.	Tanrı tektir. Ortağı yoktur.
II	İBADET	Şabat, haftalık ibadetlerini yerine getirdikleri güne denir.	İbadetlerini kutsal kabul ettikleri Pazar günü yaparlar.
II	AHLÂK	İnsan öldürmek yasaklanmıştır.	Zina yasaklanan davranışlardır.

Tabloda verilen dinlerin inanç, ibadet ve ahlâk konularındaki görüşlerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12.

Yahudilikte tek tanrı inancı olmasına rağmen I. Mabet Dönemi'nde kurulan İsrail Krallığı'nın çok tanrılı inanca geçtiği kutsal kitaplarında ifade edilir. Yahudi kutsal metinlerinde Tanrı Yahve'nin baba olması, yüreğinin sızlaması, kıskanması ve ağzının olması gibi birtakım beşeri özelliklerinin olduğu belirtilmiştir.

Buna göre;

- I. Zamanla inançlarında şirk unsurları görülmüştür.
- II. Tanrı insana özgü özellikler taşımaktadır.
- III. Tevhid ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalmışlardır.

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

13.

Hristiyan olmalarına rağmen, bir Yahudi ideolojisi olan Siyonizm'i savunan grup aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Katolikler
- B) Ortodokslar
- C) Protestanlar
- D) Evangelistler
- E) Anglikanlar

14.

Kudüs ve çevresinde Yahudi devleti kurmayı amaçlayan Yahudi hareketine Siyonizm denir. Bu hareketin birçok çeşidi olmasına rağmen politik ve dinî Siyonizm ön plana çıkmıştır. Politik Siyonizm, Yahudi milliyetçiliğini ve seçilmişlik iddiasını kullanarak Filistin'de devlet kurmayı amaçlar. Dinî Siyonizm ise Mesih düşüncesini önemser ve Mesih'in gelip Yahudileri diğer milletlere egemen kılacağını savunur.

Bu metinden, Siyonizm ile ilgili;

- I. Yahudi halkını diğer halklardan üstün gören bir harekettir.
 - II. Tüm Yahudileri Filistin topraklarında toplamayı amaçlar.
 - III. Kendilerini bir gün kurtaracak kişiyi beklemektedirler.
- yargılardan hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

15.

Katolik kilisesinin üstünlüğü ve papanın yanılmazlığı gibi bazı konularda yaşanan siyasi ve dinî ihtilaflar sonucunda Katoliklikten ayrılan bir gruptur. Başlarında patrik adında din adamı yer alır. İstanbul, İskenderiye, Antakya ve Kudüs patrikliği şeklinde dört büyük patrikliği vardır. Üst düzey din adamlarının evlenmesi yasak iken rahiplerin evlilik konusunda serbest olduğunu savunurlar. Noel'i 6 Ocak'ta kutlarlar ve sakramentlerin tamamını kabul ederler.

Bu metinde sözü edilen Hristiyan mezhebi hangisidir?

- A) Anglikan
- B) Lutheryanlık
- C) Evanjelik
- D) Protestanlık
- E) Ortodoks

16.

Hristiyanlığın en önemli sembolü olan haç neyi simgelemektedir?

- A) Hristiyanlığın dört mezhebini
- B) Hz. İsa'nın tebliğinin dört yıllık süresini
- C) Hz. İsa'nın öldükten dört gün sonra dirilmesini
- D) Hz. İsa'nın çarmıha gerilerek öldürülmesini
- E) Baba, Oğul, Kutsal Ruh ve insanı

17.

Hristiyanlığın tanrı inancı hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hristiyan inanç esaslarının en önemlisi teslis inancıdır.
- B) Teslis; Baba ve Oğul'dan meydana gelen Hristiyan tanrı düşüncesini ifade eder.
- C) Baba, mutlak güç sahibi olan tanrıdır.
- D) Oğul, tanrının oğlu olarak kabul edilen Hz. İsa'dır (a.s.).
- E) Baba yaratıcı, Oğul ise kurtarıcıdır.

CEVAPLAR

